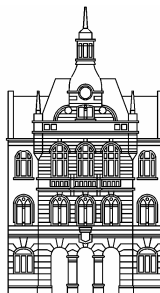

Mestna občina Novo mesto

Župan

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 244, faks: 07 / 39 39 269
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 371-31/2009-11 (1802)
Datum: 15. 09. 2009

**OBČINSKI SVET
MESTNE OBČINE NOVO MESTO**

ZADEVA: Občinski program varnosti

Namen: Sprejem Občinskega programa varnosti

Pravna podlaga:

- Statut Mestne občine Novo mesto-UPB-2 (Uradni list RS, št. 96/08)
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed, Uradni list RS, št. 139/2006),
- Pravilnik o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 78/2007),
- Pravilnik o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 78/2007),
- Pravilnik o enotni uniformi označbah in službeni izkaznici občinskega redarja (Uradni list RS, št. 103/2007),
- Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1, Uradni list RS, št. 56/2008 in 58/2009),
- Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1, Uradni list RS, št. 70/2006),
- Odlok o ureditvi cestnega prometa v MONM (Uradni list RS, št. 57/2009) in
- Odredba o izvedbenih aktih k Odloku (Uradni list RS, št. ____ (v postopku objave)).

Poročevalec: mag. Jože Kobe

Obrazložitev: V prilogi

Predlog sklepov:

Sklep I

Občinski svet Mestne občine Novo mesto sprejme Občinski program varnosti.

ŽUPAN

Alojzij Muhič

PRILOGE:

- Obrazložitev
- Predlog Občinskega programa varnosti s prilogami

Mestna občina Novo mesto

**Občinska uprava
Oddelek za komunalne zadeve,
krajevne skupnosti in kmetijstvo**

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 229, faks: 07 / 39 39 282
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 371-31/2009-11 (1802)

Datum: 15. 09. 2009

OBČINSKEMU SVETU MESTNE OBČINE NOVO MESTO

ZADEVA: OBRAZLOŽITEV K PREDLOGU OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI

1.) UVOD in PREDSTAVITEV OBRAVNAVANE TEMATIKE

Občinski program varnosti (v nadaljevanju besedila: OPV) ima značaj strateškega in izhodiščnega dokumenta. V skladu z 6. členom Zakona o občinskem redarstvu (ZORed, Uradni list RS, št. 139/2006) (v nadaljevanju besedila: ZORed) sprejme OPV občinski svet na predlog župana. V skladu z 35. členom ZORed morajo občine sprejeti OPV v dveh letih po uveljavitvi ZORed, odloke, s katerimi so ustanovljena občinska redarstva pa morajo občine sprejeti ali uskladiti, z ZORed v enem letu po njegovi uveljavitvi. Do sprejema OPV opravlja vse z zakonom določene naloge in pooblastila občinskega redarja policija.

V OPV so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti, zaželeni cilji, ukrepi in nosilci za doseganje ciljev, izhodišča za izdelavo ocene varnostnih razmer v lokalni skupnosti, izhodišča za organizacijo in delovanje redarske službe, izvajanje nadzora nad izvajanjem občinskega programa varnosti ter ocena finančnih posledic. V OPV se na podlagi ocene varnostnih razmer v občini podrobneje določi vrsto in obseg nalog občinskega redarstva.

Za izdelavo OPV so »Smernice za pripravo OPV«, ki jih je pripravilo Ministrstvo za notranje zadeve, po svoji vsebini "pripomoček" pri pripravi OPV. Vsebina oziroma struktura dokumenta je navedena samo primeroma. V OPV se zato opredelijo zastavljeni cilji v skladu z varnostno problematiko in drugo problematiko v občini (več ali manj nalog, skladno z varnostno problematiko na ciljnem območju in finančnimi viri).

Ostale zakonske podlage za sprejem OPV:

- Pravilnik o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 78/2007),
- Pravilnik o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 78/2007),
- Pravilnik o enotni uniformi označbah in službeni izkaznici občinskega redarja (Uradni list RS, št. 103/2007),
- Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1, Uradni list RS, št. 56/2008 in 58/2009),
- Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1, Uradni list RS, št. 70/2006),

- Odlok o ureditvi cestnega prometa v MONM (Uradni list RS, št. 57/2009) in
- Odredba o izvedbenih aktih k Odloku (Uradni list RS, št. ____ (v postopku objave)).

2.) CILJI OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI

Namen OPV je določiti enotne kriterije za zagotavljanje javne varnosti v občini in opredeliti ukrepe, ki zagotavljajo javno varnost na območju občine. Pojem javne varnosti lahko opredelimo kot dobrino, ki jo lahko zagotavljamo na družbeno organiziran način, ki mora biti v določeni količini na razpolago vsem članom družbe.

Z OPV se želi načrtno zagotavljati kvaliteto javnega prostora v občini. Kvaliteten javni prostor pomeni predvsem zadovoljstvo občanov z okoljem, kjer živijo in delajo ter zadovoljstvo z okoljem, kjer se šolajo in igrajo njihovi otroci. Kvaliteten javni prostor tudi pomeni ustrezno stopnjo javne varnosti in javnega reda; kar pomeni, da so občinske ceste, ulice, parki in drugi odprti prostori čisti, varni in urejeni.

V okviru OPV se vzpostavlja partnerski odnos med policijo in mestno redarsko službo pri zagotavljanju javne varnosti v lokalni skupnosti oziroma pri izvajanju pristojnosti mestnih redarjev, ki so opredeljene v 3. členu ZORed.

Cilji po posameznih sklopih predloga OPV so zajeti v besedilu predloga programa.

Glej:

- Občinski program varnosti, točke 4., 4.1 do 4.2.6 (stran 3 do 8),
- Priloga 1 – ocena varnostnih razmer na območju MONM, točke 2.8 do 3.1 (stran 11 do 15).

3.) OCENA FINANČNIH UČINKOV OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI

Finančnih učinkov v celotnem obsegu zaradi števila neznanih dejavnikov, ki lahko vplivajo na razmerje stroškov in prihodkov iz naslova realizacije OPV, pred izvajanjem programa ni mogoče konkretno opredeliti.

Upoštevati je potrebno celovite izdatke za delo mestnih redarjev (trenutno so sistemizirana štiri delovna mesta, zasedena pa tri). Celovitega izvajanja občinskega programa varnosti v trenutni kadrovski zasedbi ne bo mogoče dosegati, zato je v prihodnje upravičeno pričakovati potrebe po dodatni zaposlitvi mestnih redarjev, s čimer se povečujejo stroški dela za izvajanje programa ali pa izvajanje programa v obsegu nalog, ki jih lahko izvaja obstoječe število mestnih redarjev.

Po določitvi obsega izvajanja ciljev iz programa, glede na zmožnosti, bo potrebno in bo možno pripraviti oceno stroškov iz naslova opremljanja mestnega redarstva s tehnološko tehnično opremo, ki predstavlja osnovna sredstva za delo (izvajanje meritev hitrosti, oprema sistemov GIS, komunikacijske naprave, idr.). Glede na obseg izvajanja nalog in opremo, ki bo omogočila izvajanje le teh, bo možno oceniti prihodke iz naslova izvajanja nadzora nad hitrostjo vožnje v naseljih v Mestni občini Novo mesto in drugih nalogah, katerih rezultat je prihodek v proračun Mestne občine Novo mesto. Nekateri prihodki imajo značaj neopredeljivih sredstev, kar je sorodno npr. eksternim stroškom v prometu. Cena varnosti, občutka varnosti v javnem prostoru oziroma zavarovanja javnih dobrin in preprečitev okrnitve javnega prostora s prisotnostjo nadzornih organov je težko določljiva zaradi česar se nekaterih dodanih vrednosti programa ne da vključiti v prihodkovni del izvajanja programa.

4.) PREDLOG ZA ODLOČANJE

Občinskemu svetu Mestne občine Novo mesto predlagamo, da po obravnavi zadeve na svoji seji sprejme Občinski program varnosti.

Pripravili:

Peter JUDEŽ
VODJA OBČINSKEGA INŠPEKTORATA

Janez ZORE
OBČINSKI INŠPEKTOR

Milan BRATIĆ
PODSEKRETAR

Jure DUH
VIŠJI SVETOVALEC

mag. Jože KOBE
VODJA ODDELKA

mag. Sašo Murtič, univ.dipl.prav.
DIREKTOR OBČINSKE UPRAVE

OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Naslov	Stran
1. Pravna podlaga	1
2. Ocena ogroženosti in varnostnih tveganj kot strokovna podlaga občinskega programa varnosti Mestne občine Novo mesto	2
2.1 Uporabljene metode, potrebne za izdelavo ocene ogrožanja	2
2.2 Analiza in ocena ogroženosti ter varnostnih tveganj	2
2.3 Identificiranje in obvladovanje varnostnih tveganj	3
3. Namen vzpostavitve mestnega redarstva po ZORed	3
4. Cilji občinskega programa varnosti Mestne občine Novo mesto	3
4.1 Strateški cilji	3
4.2 Operativni cilji	4
4.2.1 Varnost cestnega prometa	4
4.2.2 Varstvo javnega reda in miru	5
4.2.3 Varnost občinskih javnih poti in rekreacijskih površin	6
4.2.4 Pretočnost intervencijskih poti	6
4.2.5 Varnost zgradb in drugih objektov kulturne dediščine	7
4.2.6 Varstvo okolja	7
5. Varnostne potrebe, izhajajoče iz ocene varnostnih razmer	8
6. Organiziranost Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto (MR MONM)	8
7. Kadrovska sestava Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	9
8. Vodenje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	9
8.1 Mesto in vloga vodje mestnega redarstva	9
8.2 Delo, plan dela in dnevno poročilo dela redarja Mestne občine Novo mesto	9
9. Pristojnosti Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	10
9.1 Organizacija Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	10
9.2 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o občinskem redarstvu	10
9.3 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o varstvu javnega reda in miru	10
9.4 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o varnosti cestnega prometa	11
9.5 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o prekrških in Zakon o lokalni samoupravi	11
9.6 Pristojnosti mestnega redarstva glede na sprejete odloke v Mestni občini Novo mesto	11
10. Pogoji za delovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	12
10.1 Prostori Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	12
10.2 Oprema Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	12
10.2.1 Službena vozila	12
10.2.2 Tehnična oprema redarja	12
10.2.3 Osebna oprema redarja	12
10.2.4 Uniforma redarja	13
10.2.5 Simboli in oznake redarjev	13
10.2.6 Službena izkaznica redarjev	13
11. Vrste in obseg nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	13
11.1 Splošno o vrstah in obsegu nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	13
11.2 Konkretna naloga glede na vrste in obseg nalog Mestnega redarstva	14

Mestne občine Novo mesto	
11.2.1 Naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih	14
11.2.2 Naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah	14
11.2.3 Naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine	15
11.2.4 Naloge vzdrževanja javnega reda in miru	15
11.2.5 Naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj	16
11.2.6 Naloge na področju varstva okolja	16
11.3 Druge naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	16
11.3.1 Naloge MR MONM po odloku Mestne občine Novo mesto	17
11.3.2 Izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih v Mestni občini Novo mesto	17
11.3.3 Naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto na področju dinamičnega prometa	17
11.3.4 Prostorski obseg izvajanja nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	18
11.3.5 Naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto, povezane z drugimi področji dela	18
11.3.6 Logistične in druge naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	18
12. Način izvajanja zakonskih pooblastil mestnih redarjev	19
12.1 Splošno o izvajanju zakonskih pooblastil redarjev	19
12.2 Opozorilo	19
12.3 Ustna odredba	20
12.4 Ugotavljanje istovetnosti	20
12.5 Varnostni pregled osebe	21
12.6 Zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja	22
12.7 Zaseg predmetov in ravnanje z zaseženimi predmeti	23
13. Način uporabe prisilnih sredstev	24
13.1 Splošno o načinu uporabe prisilnih sredstev	24
13.2 Uporaba fizične sile	24
13.3 Sredstva za vklepanje in vezanje	25
13.4 Plinski razpršilec	26
13.5 Obveščanje o zadržanju in uporabi prisilnih sredstev	26
13.6 Ocenjevanje uporabe prisilnih sredstev	27
13.7 Odločanje o pritožbah zoper postopek redarjev	27
13.8 Disciplinska in druga odgovornost redarjev	27
14. Sistem dela Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	28
14.1 Razpored in odprava na delo	28
14.2 Naloge v zvezi s prekrškovnim postopkom	28
15. Sodelovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto s Policijsko postajo Novo mesto	28
16. Sodelovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto z občinskimi redarstvi sosednjih občin	29
17. Povezanost Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto z Operativno komunikacijskim centrom Policijske uprave Novo mesto in z Regijskim centrom za obveščanje	30
18. Sodelovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto v občinskem sistemu zaščite in reševanja	30
19. Načini sodelovanja redarjev Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto in zasebnih varnostnikov zasebnih varnostnih služb	31

20. Strokovna pomoč ministrstva za notranje zadeve	31
21. Administracija in vodenje evidenc	32
22. Informacijski sistem Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	33
23. Interno nadzorstvo nad izvajanjem nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	33
24. Inšpekcijsko in drugo upravno-strokovno nadzorstvo nad delom Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto	33
25. Zaključek	34

Na podlagi 1. odstavka 6. člena Zakona o občinskem redarstvu (ZORed, Uradni list RS, št. 139/2006) je Občinski svet Mestne občine Novo mesto na predlog župana na seji dne 2009, sprejel

OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Občinski program varnosti (v nadaljevanju: OPV) je temeljni strateški dokument, v katerem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnega in kvalitetnega življenja prebivalcev občine. Namen OPV je določiti enotne kriterije za zagotavljanje javne varnosti v občini in opredeliti ukrepe, ki zagotavljajo javno varnost na območju občine. Pojem javna varnost lahko opredelimo kot dobrino, ki jo lahko pridobivamo in uživamo na družbeno organiziran način, ki mora biti v določeni količini na razpolago vsem članom družbe, ki ima to posebno značilnost, da se zagotavlja vedno le na javnopraven, na državo naslonjen in zato arbitraren način, ki jo lahko zagotavljamo samo in izključno prek države. Pomeni tudi stanje, v katerem so izključeni materialni protipravni akti, s katerimi se rušijo ali ogrožajo temeljne svoboščine in pravice občanov, osnovni elementi družbene ureditve ali druge zaščitene vrednote.

Namen OPV je tudi načrtno zagotavljati kvaliteto javnega prostora v občini. Kvaliteten javni prostor pomeni predvsem zadovoljstvo občanov z okoljem, kjer živijo in delajo ter z okoljem, kjer se šolajo in igrajo njihovi otroci. Kvaliteten javni prostor tudi pomeni zadovoljivo stopnjo javne varnosti in javnega reda; to pa konkretno pomeni, da so občinske ceste, ulice, parki in drugi odprti prostori čisti, varni in urejeni.

OPV predstavlja pomemben izhodiščni dokument za področje delovanja mestne redarske službe. V njem so opredeljena izhodišča za ugotavljanje varnosti v občini, cilji in ukrepi za zagotovitev teh ciljev, konkretni nosilci oziroma odgovorne službe za doseg želenih ciljev ter opredelitev finančnih posledic. V dokumentu so opredeljene tudi zakonske osnove za vzpostavitev in delo mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto (v nadaljevanju: MR MONM) ter za sodelovanje s policijo pri zagotavljanju javne varnosti ter javnega reda in miru.

Namen OPV je tudi vzpostaviti partnerski odnos med policijo in mestno redarsko službo pri zagotavljanju javne varnosti v lokalni skupnosti oziroma pri izvajanju vseh pristojnosti mestnih redarjev, ki so opredeljene v 3. členu Zakona o občinskem redarstvu (v nadaljevanju: ZORed).

OPV obsega nabor ciljev skupaj z opredeljenimi ukrepi, ki na celovit način urejajo oziroma zagotavljajo kvaliteto varnosti v občini. OPV je zasnovan razvojno in ima naravo priporočil in programskih smernic, ki se bodo lahko realizirala skozi letne programe dela mestnih redarjev oziroma mestne redarske službe in razpoložljivih finančnih sredstev, ki jih občina namenja za to področje dela.

1. Pravna podlaga

Pravna podlaga, kot temelj za delovanje mestnega redarstva, je določena v ZORed, Zakonu o varstvu javnega reda in miru (v nadaljevanju: ZJRM-1), Zakonu o varnosti cestnega prometa (v nadaljevanju: ZVCP-1), Zakonu o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1), Zakonu o lokalni samoupravi (v nadaljevanju: ZLS) in v občinskih odlokih.

Pravna podlaga za ustanovitev MR MONM pa sta Odlok o organizaciji in delovnem področju občinske uprave MONM in Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v občinski upravi MONM. Z odlokom je, v skladu z 2. členom ZORed, ustanovljeno MR MONM, s pravilnikom pa je določena sistemizacija delovnih mest v MR MONM.

Temeljne pristojnosti redarstva so določene v ZORed, ki ureja uresničevanje pristojnosti občine za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog redarstva. Navedeni zakon določa tudi pogoje za opravljanje nalog pooblaščenih uradnih oseb redarstva (tudi MR MONM), pooblastila, uniformo, označbe in opremo redarjev ter vsebino in način vodenja evidenc.

ZORed v svoji osnovi dosledno uporablja terminologijo, s katero vse delovanje navezuje na občinsko redarstvo in občinskega redarja. Le 2. člen ZORed določa, da se lahko ustanovi tudi mestno in medobčinsko redarstvo, v katerih pa opravljajo naloge občinski redarji oziroma »redarji«. Tako praviloma uradno ne uporabljamo pojmov mestni redar in medobčinski redar. Tudi ko zakon v 10. členu določa pooblastila redarjev, uporablja le pojem občinski redar.

2. Ocena ogroženosti in varnostnih tveganj kot strokovna podlaga občinskega programa varnosti Mestne občine Novo mesto

Za oceno ogroženosti in varnostnih tveganj kot strokovno podlago za pripravo OPV MONM je pomemben posnetek stanja varnosti v MONM, analiza in ocena varnostnih tveganj ter ugotavljanje in obvladovanje varnostnih tveganj. To so tudi sestavine Ocene varnostnih razmer v MONM, ki je najpomembnejša priloga OPV MONM kot njegov neločljiv in sestavni del.

2.1 Uporabljene metode, potrebne za izdelavo ocene ogrožanja

Za posnetek stanja varnostnih razmer na območju MONM in oceno ogroženosti ter varnostnih tveganj so bili zbrani ustrezni podatki MR MONM ter drugih organov MONM, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MONM ter Policijske postaje Novo mesto (v nadaljevanju: PP Novo mesto), ki je posredovala podatke o javnem redu in miru, varnosti cestnega prometa oziroma predvsem o prometnih nesrečah ter o kaznivih dejanjih. Številni podatki pa so bili pridobljeni iz drugih dostopnih uradnih javnih evidenc.

Opravljen je bil tudi operativni pregled posameznih območij, cest, trgov, parkirnih mest, javnih poti, rekreacijskih površin in drugih javnih prostorov, kjer je varnostna problematika večja, oziroma, kjer je bilo pričakovati večjo ogroženost varnosti in varnostnih tveganj. Opravljen je bil tudi ogled nekaterih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine, športnih centrov in drugih prireditvenih prostorov, ki so pomembni z vidika Zakona o javnih zbiranjih (Uradni list RS, št. 103/05 – UPB2 in 90/05).

2.2 Analiza in ocena ogroženosti ter varnostnih tveganj

Analiza in ocena ogroženosti ter varnostnih tveganj za območje mesta - Novo mesto je bila opravljena na podlagi statističnih podatkov, ki so bili pridobljeni od PP Novo mesto, MR MONM, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MONM ter drugih organov MONM. Analiza je upoštevala pet sklopov: ogroženost javnega reda in miru, ogroženost varnosti cestnega prometa, ogroženost zaradi kriminalnih pojavov, ogroženost javnih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine ter ukrepi MR MONM.

2.3 Identificiranje in obvladovanje varnostnih tveganj

Za identificiranje in obvladovanje varnostnih tveganj so bila obravnavana varnostna tveganja na področju varnosti cestnega prometa, varnosti občinskih javnih poti ter rekreacijskih in drugih površin, na področju zagotavljanja javnega reda in miru, na področju preprečevanja kriminalnih dejanj, na področju zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter

naravne in kulturne dediščine, na področju javnih shodov in prireditev ter na področju varstva okolja.

V navedenem okviru so nakazani načini obvladovanja varnostnih tveganj s strani MR MONM, hkrati pa so opredeljene tudi varnostne potrebe, izhajajoče iz Ocene varnostnih razmer v MONM oziroma iz analize in ocene ogroženosti ter varnostnih tveganj. Pri tem sta bili upoštevani poročili o delu MR MONM za leto 2007 in 2008.

3. Namen vzpostavitve mestnega redarstva po ZORed

Obseg in kvaliteto varnosti na javnem prostoru v občini zagotavljajo tako javno – pravni, kot zasebno - pravni subjekti, in sicer: policija, inšpekcijske službe, gasilci in podjetja za zasebno varovanje. Poleg policije je tako mestno redarstvo tisti subjekt v občini, ki na najbolj neposreden način zagotavlja oziroma skrbi za javno varnost in javni red v občini.

Izhodišče za vzpostavitev in zagotavljanje obsega in kvalitete varnosti na javnem prostoru oziroma ustreznega stanja javne varnosti in javnega reda v občini so pravno-sistemski in organizacijski ukrepi. Zato mora občina za zagotavljanje večje varnosti občanov izdelati občinski program varnosti in oceno varnostnih razmer.

Mestno redarstvo se ustanovi v skladu z zakonskimi določili zaradi zagotavljanja večje stopnje varnosti v občini in zaradi izboljšanja kvalitete življenja. Z OPV se opredeljuje delovno področje in naloge mestnega redarja ter vzpostavitev osnove – podlage za sodelovanje s policijo. OPV ni delitev delovnih področij in nalog med policijo in mestnim redarstvom, temveč to pomeni, da oba organa, vsak skladno s svojimi pristojnostmi, ki so opredeljene v posameznih zakonih, zagotavlja javno varnost ter varnost cestnega prometa v lokalni skupnosti ter pri tem kar najtesneje sodelujeta.

4. Cilji občinskega programa varnosti Mestne občine Novo mesto

Osnovni cilj OPV MONM je zagotavljanje zadovoljivega stanja javne varnosti na območju MONM. To pomeni, da je potrebno s sistemskimi pravnimi, organizacijskimi in konkretnimi ukrepi zagotoviti večjo stopnjo javne varnosti v občini. S pomočjo vseh teh ukrepov zagotavljamo kvalitetnejše življenje v občini ter odpravljamo posamezne odklonske pojave. Delo MR MONM mora biti usmerjeno v preprečevanje in odkrivanje kršitev, ki pomenijo večjo nevarnost za javni red, prometno varnost in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje. MR MONM mora v primeru zaznane kršitve ukrepati sorazmerno v skladu z naravo kršitve in njenimi posledicami.

4.1 Strateški cilji

V okviru priprave OPV MONM so strateški cilji vezani na dvig kakovosti življenja in dela občanov oziroma meščanov MONM, pa tudi vseh tistih, ki so kakor koli drugače vpeti v bivalno oziroma delovno okolje MONM. Poleg tega je strateški cilj OPV MONM dvig stopnje javne varnosti na območju Dolenjske prestolnice.

Ta cilj je krovni cilj za zagotavljanje varnosti v Novem mestu z MR MONM. Njegova vsebina izhaja iz nacionalne varnostne politike, iz zakonskih določil, iz nacionalnih programov varnosti in iz splošnih varnostnih potreb slovenskih mest in občin. Gre za dolgoročni cilj dvigovanja stopnje javne varnosti oziroma varnosti prebivalcev v mestih in občinah in seveda tudi v MONM.

Dejavnosti in ukrepi za doseganje cilja:

- upoštevanje pravnih predpisov, ki na nacionalni in lokalni ravni urejajo varnost cestnega prometa, javnega reda in miru ter naravne in kulturne dediščine,
- upoštevanje programskih usmeritev Ministrstva za promet glede varnosti v cestnem prometu, Ministrstva za notranje zadeve in Policije glede varnosti v cestnem prometu, varnosti javnega reda in miru, preprečevanja kriminalnih pojavov ter varovanja ljudi in premoženja,
- izvajanje operativnih ciljev,
- preprečevanje prekrškov, kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj,
- obvladovanje varnostnih tveganj,
- zmanjševanje posledic (škod in izgub), nastalih zaradi izrednih dogodkov, kot so naravne nesreče, prometne nesreče, onesnaževanje okolja, poškodovanje javnih zgradb ter poškodovanje objektov s statusom naravne in kulturne dediščine,
- uvajanje standardov kakovosti varovanja ljudi, premoženja, javnega prostora, javnih zgradb, okolja ter naravne in kulturne dediščine in
- vzpostavitev strokovnega izobraževanja občinskih redarjev, ki bo omogočalo pridobitev potrebnih znanj, spretnosti in kompetenc za profesionalno izvajanje pristojnosti redarskih služb in pooblastil redarjev kot pooblaščenih uradnih oseb.

4.2 Operativni cilji

4.2.1 Varnost cestnega prometa

V okviru varnosti cestnega prometa je cilj OPV MONM zmanjšanje števila prometnih nesreč in njihovih posledic, zmanjšanje prometnih prekrškov na cestah v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij, zagotovitev prevoznosti in prehodnosti intervencijskih poti ter povečanje pretočnosti prometa z operativno dinamiko MR MONM in policijskih postaj na območju MONM.

Na področju varnosti v cestnem prometu je bil sprejet nov zakon, drugi postavljeni cilji prometne varnosti pa še niso v celoti doseženi in stanje trenutno ni zadovoljivo. Tako se v cestnem prometu še vedno pojavlja preveč varnostnih tveganj, ki jih je treba obvladati s stalnim in profesionalnim policijskim in redarskim nadzorom, z izboljšanjem rednega in investicijskega vzdrževanja cest, s širitvijo parkirnih kapacitet, s povečanjem nadzora nad parkirnimi površinami ter z dvigom profesionalnosti redarjev pri obvladovanju kršiteljev cestnoprometnih predpisov in temeljnih vzrokov prometnih nesreč (hitrost). Pri tem izhajamo iz dejstva, da so za stanje prometne varnosti v MONM soodgovorni policija, MR MONM, inšpekcijske službe in drugi. Zato je v MONM nujno potrebno zagotoviti tudi kvalitetno sodelovanje s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MONM. Vsi pristojni organi MONM ter MR MONM pa morajo v okviru svojih pristojnosti krepiti in vplivati na ustvarjanje ustrezne prometno tehnične kulture vseh udeležencev v cestnem prometu, v funkciji izboljševanja stanja varnosti v prometu.

Za uresničitev zelo pomembnega cilja, s katerim se zagotavlja varnost cestnega prometa, morajo pristojni organi MONM v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- sprejeti je potrebno Program varnosti cestnega prometa v MONM (tretji odstavek 22. člena ZVCP-1),
- uporabiti oceno prometne ogroženosti in tveganj v cestnem prometu pri delu MR MONM na področju varnosti v cestnem prometu,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju med MR MONM in PU Novo mesto,
- redarjem MR MONM je potrebno omogočiti, da si pridobijo pravno, strokovno in drugo, predvsem praktično, znanje za nadzor in urejanje cestnega prometa,
- redarje MR MONM je potrebno opremiti z ustreznimi vozili in opremo za nadzor ter urejanje prometa na mestnih ulicah, na občinskih cestah in drugih javnih poteh na območju MONM,
- redarji MR MONM se morajo usposobiti za ravnanje z napravami in tehničnimi sredstvi, ki jih uporabljajo pri svojem delu,

- pri delu MR MONM je potrebno med drugim upoštevati tudi naloge v zvezi z nadzorom prometne signalizacije za večjo varnost otrok,
- poskrbeti je potrebno tudi za pregled prometne signalizacije in podati predloge za morebitne spremembe, zlasti z vidika varnosti otrok, pešcev in kolesarjev (vrtci, šole, zdravstveni zavodi, igrišča, stanovanjska naselja),
- redarji MR MONM morajo dosledno izvajati nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v naselju v okviru svojih pristojnosti, še zlasti pa na območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- redarji MR MONM morajo dosledno izvajati nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju,
- sodelovanje redarjev MR MONM v akcijskih oblikah dela, ki so nacionalnega pomena.

4.2.2 Varstvo javnega reda in miru

V okviru obvladovanja javnega prostora oziroma območja je cilj OPV MONM, da zagotovi fizično prisotnost redarjev na javnih območjih in prostorih na način, ki je v skladu z varnostno politiko, oceno varnostnih razmer ter s pravnimi predpisi in varnostno stroko. ZJRM-1 opredeljuje javni red in mir kot stanje, v katerem je zagotovljeno neovirano izvajanje pravic in dolžnosti po ustavi in zakonih. Namen zakona je zato neposredno uresničevanje pravice ljudi do varnosti in dostojanstva z varovanjem pred dejanji, ki posegajo v telesno in duševno celovitost posameznika, ovirajo izvajanje pravic in dolžnosti ljudi, državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil. Vzdrževanje javnega reda in miru je delovanje skupnosti, ki s predpisi in ukrepi državnih in drugih organov zagotavlja, da se prepreči ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti ali posamezniku.

Javni red in mir je dobrina, ki izključuje vsa protipravna dejanja, s katerimi se kršijo splošna pravila vsakdanjega dela in življenja. Javni red in mir je stanje, v katerem je zagotovljeno varno in mirno počutje ljudi, njihovo neovirano gibanje na javnih krajih in drugih površinah, uporaba javnih objektov, stanovanj in drugih prostorov, nemoteno opravljanje uradnih opravil državnih in drugih organov, organizacij in skupnosti oziroma stanje, s katerim se zagotavlja optimalna varnost znotraj družbene skupnosti. Javni red torej pomeni minimum socialnih pravil, ki jih velika večina prebivalstva razume kot nujno potrebne za svoje sožitje. Vzdrževanje javnega reda in miru je torej delovanje skupnosti (tudi MONM), ki s predpisi in ukrepi pristojnih organov zagotavlja, da se preprečijo in obvladujejo ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti in posamezniku. Gre torej za škodljiva ravnanja skupin ali posameznikov, ki se na javnem kraju nedostojno, drzno ali nasilno vedejo, ki ustvarjajo nered v gostinskih lokalih, na javnih shodih in na javnih prireditvah, ki uporabljajo nevarne predmete ali nevarne snovi, ki povzročajo hrup, ki beračijo, nedovoljeno kampirajo in prenočujejo na javnih krajih, ki ustvarjajo vandalizem, nehumano in v nasprotju s predpisi uporabljajo in vodijo živali, uničujejo državne simbole in pišejo po zgradbah. Vsa navedena škodljiva in kazniva ravnanja zmanjšujejo kakovost bivanja in gibanja na javnih površinah in v javnih prostorih.

Prav zaradi tega imajo redarstva in redarji pristojnosti, pooblastila in naloge, s katerimi se lahko aktivno vključijo v proces kontinuiranega zagotavljanja javnega reda in miru na območju občine.

Za uresničitev zelo pomembnega cilja, s katerim se zagotavlja javni red in mir v MONM, morajo pristojni organi v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- uporabiti oceno ogroženosti in varnostnih tveganj na področju zagotavljanja javnega reda in miru pri delu MR MONM na področju javnega reda in miru,
- zagotoviti dobro usposobljenost redarjev MR MONM na področju poznavanja pooblastil občinskih redarjev za obvladovanje javnega reda in miru,
- zagotoviti dobro usposobljenost redarjev MR MONM za zakonito in strokovno uporabo prisilnih sredstev in drugih ukrepov,

- zagotoviti ustrezno usposobljenost redarjev MR MONM za hitre odzive na klice v sili in za ravnanje ter ukrepanje v tveganih okoliščinah,
- zagotoviti ustrezno in kvalitetno opremo redarjev MR MONM za obvladovanje kršiteljev,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju med MR MONM in PU Novo mesto.

4.2.3 Varnost občinskih javnih poti in rekreacijskih površin

V okviru varnostnega obvladovanja javnih poti in rekreacijskih površin je cilj OPV MONM, da se na teh poteh in površinah zagotovi navzočnost redarjev ob strokovni pomoči policistov, v ustreznem obsegu.

Javne poti, rekreacijske in druge javne površine, zlasti tiste, ki so od bolj obljudenih krajev oziroma delov mesta bolj oddaljene, pomenijo določena varnostna tveganja za ljudi, ki se zadržujejo na takih krajih. Take javne poti in rekreacijske površine so tudi na območju MONM. Na teh poteh in površinah gre največkrat za manjša tveganja, da pride do kriminalnih dejanj.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varnostno obvladovanje javnih poti in rekreacijskih površin v MOL, morajo njihovi pristojni organi in službe v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- izdelati seznam varnostno ogroženih poti, krajev, površin in točk na območju MONM glede na oceno ogroženosti in varnostnih tveganj,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju MR MONM in PU Novo mesto,
- opravljati obhode varnostno ogroženih poti, krajev, površin in drugih varnostno problematičnih območij,
- redarjem MR MONM je potrebno v sodelovanju s policijo zagotoviti tehnična sredstva za vzpostavitev komunikacijskih zvez z dežurno službo MR MONM in z Operativno komunikacijskim centrom (v nadaljevanju OKC) PU Novo mesto,
- redarjem MR MONM je potrebno zagotoviti tudi ustrezna vozila za izvajanje preventivnih pregledov ogroženih poti, krajev, površin, trgov in drugih varnostno problematičnih območij.

4.2.4 Pretočnost intervencijskih poti

V okviru varnostnega obvladovanja intervencijskih poti je cilj OPV MONM, da na teh poteh zagotovi navzočnost redarjev MR MONM v funkciji zagotavljanja prevoznosti intervencijskih poti.

Intervencijske poti so namenjene za dostop intervencijskih vozil (policija, gasilci, reševalci idr.) do namembnih lokacij, kjer je potrebno izvesti interventne posege. V primeru neprevoznosti oziroma neprehodnosti se povečujejo intervencijski časi, kar posledično vpliva na povečano stopnjo ogroženosti zdravja in življenja ljudi, varnosti premoženja in nepremičnega premoženja oziroma javne varnosti in javnega reda na območju MONM nasploh. Zaradi tega je potrebno zagotoviti, da redarji MR MONM poznajo območja, na katerih so urejene intervencijske poti, in da lahko s svojim ukrepanjem zagotovijo optimalno prevoznost oziroma prehodnost intervencijskih poti.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varnostno obvladovanje intervencijskih poti v MONM morajo njihovi pristojni organi MONM v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- izdelati karto intervencijskih poti na območju MONM,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju MR MONM s PU Novo mesto,
- izdelati načrt obhodov intervencijskih poti,
- redarjem MR MONM v sodelovanju s policijo zagotoviti tehnična sredstva za komuniciranje z dežurno službo MR MONM in z Operativno komunikacijskim centrom (v nadaljevanju OKC) PU Novo mesto,
- redarjem MR MONM zagotoviti ustrezna vozila za varnostne obvoze intervencijskih poti.

4.2.5 Varnost zgradb in drugih objektov kulturne dediščine

Varstvo kulturne dediščine se izvaja na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08; v nadaljevanju: ZVKD-1). ZVKD-1, v razliko od predhodnega zakona, ne določa pristojnosti lokalnih skupnosti glede varstva kulturne dediščine na način, ki ga je določal prejšnji v 4. členu. Ostaja pa dolžnost lastnika do varstva spomenika/ov (38. člen).

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona opravlja inšpektorat, pristojen za dediščino. Pristojni zavod za nepremično kulturno dediščino na območju MONM je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto (ZVKDS, OE Novo mesto, Skalickéga ulica 1, 8000 Novo mesto).

Ob tem velja poudariti, da so na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 102/07) in Uredbe o obveznem organiziranju službe varovanja (Uradni list RS, št. 43/08) gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zavodi, državni organi in organizacije dolžni organizirati službo varovanja, če hranijo arhivsko gradivo in predmete, ki predstavljajo kulturno dediščino. Navedeni zavezanci lahko v ta namen organizirajo lastno varnostno službo v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 126/03, 102/07 in 96/08 – Odl. US) ali pa sklenejo za varovanje pogodbo z zasebno varnostno službo oziroma subjekti, ki so določeni v 3. členu Zakona o zasebnem varovanju (to so službe, ki se profesionalno ukvarjajo z zasebnim varovanjem). Prav zato je nujno, da MR MONM pri preprečevanju ogroženosti kulturne dediščine (zgradb, spomenikov ipd.) in napadov nanjo na območju MONM sodeluje z zasebnimi varnostnimi in inšpekcijskimi službami. Sodelovanje pomeni izmenjavo podatkov, ki so pomembni za skupno zagotavljanje varnosti navedenih zgradb in objektov.

4.2.6 Varstvo okolja

V okviru varstva okolja na območju MONM je cilj OPV MONM izboljšati pregled nad stanjem in dogodki na področju varstva okolja ter povečati obseg, profesionalnost in učinkovitost nad obvladovanjem občinske okoljske problematike. Skrb za varstvo okolja je ena od bistvenih postavk v zagotavljanju kakovosti javnega prostora in območij ter kakovosti življenja in dela občanov tudi v MONM. Varstvo okolja urejajo številne evropske direktive, nacionalni predpisi, standardi in mednarodni sporazumi. V MONM gre pri varstvu okolja za skrb v tem smislu, da se MR MONM aktivno vključi v proces implementacije Nacionalnega programa varstva okolja ter v proces uresničevanja občinske okoljske politike in občinskega programa varstva okolja.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varstvo okolja v MONM, morajo pristojni organi MONM v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- zagotoviti, da se redarji MR MONM v okviru izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja seznanijo z okoljsko zakonodajo, okoljsko problematiko in okoljsko politiko v MONM,
- Inšpektorat MONM mora v sodelovanju s policijo, Oddelkom za okolje in prostor MONM, MR MONM in Inšpektoratom za okolje in prostor oblikovati sistem nadzora in ukrepanja zoper kršilce predpisov s področja varstva okolja,
- zagotoviti tehnična sredstva za nadzor okoljsko najbolj problematičnih točk z namenom preprečevanja in odkrivanja storilcev,
- Oddelek za okolje in prostor MONM mora pripraviti evidenco okoljsko problematičnih in ogroženih točk in območij v MONM z oceno tveganja, ki bo v pomoč delovanju MR MONM in Inšpektoratu MONM.

5. Varnostne potrebe, izhajajoče iz ocene varnostnih razmer

Glede na Oceno varnostnih razmer in ugotavljanje varnostnih potreb je razvidno, da obstaja potreba po obvladovanju te problematike. Razreševanje problematike na področju kriminalitete, javnega reda in miru ter varnosti v cestnem prometu in drugih obravnavanih področjih zahteva sodelovanje policije, MR MONM in drugih dejavnikov v občini, ki lahko dajo svoj prispevek na področju varnosti. V tej zvezi je pomembno sodelovanje s policijo, zasebnimi varnostnimi službami, inšpekcijskimi službami ter Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MONM.

Iz statistike je jasno razvidno, da PU Novo mesto in s tem tudi policijske postaje, ki v okviru svojih pristojnosti pokrivajo območje MONM, zaznavajo relativno konstantno stopnjo kriminalitete, prekrškov zoper javni red in mir in prometnih nesreč. Opazna so nihanja in pojav karakteristične porazdelitve dejanj in dogodkov, ki nakazuje trend zmanjševanja le teh v letih 2005 do 2007, v letu 2008 je opaziti porast na določenih področjih. Precej boljše stanje se kaže na področju prometne varnosti, kjer je od leta 2004 (obdobje obravnavanih podatkov) razviden trend upadanja števila prometnih nesreč, števila hudih telesnih poškodb v prometnih nesrečah in števila mrtvih na območju Mestne občine Novo mesto v prometnih nesrečah, kar je gotovo odraz dobrega dela na področju prometne varnosti in spreminjanja prometno tehnične kulture voznikov v prometu.

Iz statističnih podatkov je tudi razvidno počasno umirjanje naraščanja varnostne problematike oziroma manjši padec števila varnostnih pojavov v letu 2007 in prvem polletju leta 2008, kar nakazuje počasno umirjanje varnostne problematike in možnosti stabilnejšega načrtovanje ukrepov zoper kršilce najrazličnejših predpisov.

MR MONM lahko deluje preventivno in se tako vodi v skupnost usmerjenega "policijskega" – varnostnega delovanja (community policing) ter s tem dejansko prispeva k izboljšanju varnosti in tudi k povečanju občutka varnosti, ki je še kako pomemben za uresničitev strateškega cilja OPV MONM, to je dviga kakovosti življenja in dela – občanov – meščanov ter dvig stopnje varnosti na območju MONM.

6. Organiziranost Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto (MR MONM)

Ključnega pomena pri zagotovitvi varnosti tako na državni kot tudi na lokalni ravni je primerna organizacija organov in služb, ki varnost izvajajo. Tu je predvsem pomembna organizacija v smislu izvajanja vseh njihovih pravic in dolžnosti oziroma njihovih pooblastil, ter s tem povezano učinkovitostjo njihovega delovanja ter prijaznostjo do uporabnikov, torej do drugih organov, služb, organizacij, civilne družbe in nazadnje do delovnih ljudi, občanov MONM in drugih državljanov.

Organiziranost MR MONM je določena z Odlokom o organizaciji in delovnem področju občinske uprave MONM, ki je tudi ustanovitveni akt MR MONM, in s Pravilnikom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v občinski upravi MONM.

MR MONM je notranja organizacijska enota Občinskega inšpektorata, kot enega izmed organov občinske uprave MONM. Delovno področje MR MONM je zelo obsežno, saj mora:

- zagotavljati pripravo programa varnosti MONM,
- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselja,
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino,
- vzdrževati javni red in mir,
- voditi prekrškovni postopek v skladu z zakonom,
- voditi predpisane evidence o izrečenih ukrepih in v zvezi s prekrškovnim postopkom,
- opravljati nadzor nad izvajanjem predpisov MONM in drugih aktih, s katerimi MONM ureja zadeve iz svoje pristojnosti.

MR MONM vodi vodja mestnega redarstva (v nadaljevanju: vodja MR) in je za svoje delo odgovoren direktorju občinske uprave MONM ter županu MONM.

7. Kadrovska sestava Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

V MR MONM so na podlagi Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v občinski upravi MONM sistemizirana štiri delovna mesta. Vsa štiri delovna mesta so uradniška delovna mesta in izključno namenjena mestnim redarjem. Trenutno so zasedena tri delovna mesta, prsto delovno mesto pa je predvideno za zasedbo, tako da naj bi se z zasedbo prostega delovnega mesta zapolnila tudi sistemizacija.

Vodja MR MONM je obenem tudi inšpektor in vodja Občinskega inšpektorata in je strokovno usposobljen za opravljanje in izvajanje nalog vodje MR MONM.

8. Vodenje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Naloge MR MONM kot pooblaščen uradne osebe opravljajo vodja MR ter redarji (1. odstavek 5. člena ZORed).

8.1 Mesto in vloga vodje mestnega redarstva

Vodjo MR MONM imenuje in razrešuje župan MONM. Vodja MR odloča o zadevah iz pristojnosti MR MONM, organizira in koordinira delo pooblaščenih uradnih oseb ter v okviru svojih pooblastil odgovarja za zakonitost in strokovnost dela MR MONM.

8.2 Delo, plan dela in dnevno poročilo dela redarja Mestne občine Novo mesto

Redarji MONM opravljajo svoje delo na podlagi zakona, ki ureja občinsko redarstvo in drugih državnih predpisov ter predpisov in drugih pravnih aktov MONM.

Svoje delo opravljajo na podlagi tedenskega plana, ki jim ga za prihajajoči teden, do zadnjega delovnega dne tekočega tedna, pripravi vodja MR MONM. Hkrati vodja MR MONM tudi tekoče spremlja dnevna poročila mestnega redarja, katerega so ti dolžni vsakodnevno pisati ter ga naslednji dan ob nastopu službe tudi posredovati vodji MR MONM. Vodja MR MONM mora temeljito preučiti predvsem zapise v dnevnem poročilu mestnega redarja, kjer ta opiše postopek, pri katerem je uporabil pooblastila in ukrepe proti kršilec predpisov ter zapise, če je redar ukrepal proti drugimi osebami, zaradi njihovega nezakonitega ali nedovoljenega ravnanja.

9. Pristojnosti Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

9.1 Organizacija Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Izhodišča za organizacijo in delovanje MR MONM predstavljajo pravice in dolžnosti, ki so opredeljene v ZORed, ZJRM-1, ZVCP-1, ZP-1, ZLS in občinskih odlokih. MR MONM mora opredeliti svoje delovno področje, organizacijo in obseg delovanja v skladu z navedenimi pravnimi predpisi.

Izhajajoč iz ocene varnostnih razmer/ogroženosti in varnostnih tveganj se župan, na predlog vodje MR MONM, odloča o uvedbi dežurne službe, ki traja določen čas ali vse dni v letu.

9.2 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o občinskem redarstvu

Občinski svet na predlog župana sprejme OPV, s katerim na podlagi ocene varnostnih razmer v občini podrobneje določi vrsto in obseg nalog mestnega redarstva (1. odstavek 6. člena ZORed). Iz opredeljene določbe neposredno izhaja, da je organizacija in obseg dela MR MONM odvisna od ocene varnostnih razmer oziroma od stanja varnosti v občini.

Organizacija in delovno področje MR MONM pa temelji tudi na podlagi ZORed. V določbi 2. odstavka 3. člena ZORed je opredeljeno, da mestno redarstvo skrbi, na podlagi posameznih zakonov in občinskih predpisov, izdanimi na njihovi podlagi ter na podlagi OPV, za:

- varen in neoviran cestni promet v naseljih;
- varnost cest in okolja v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij;
- varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah;
- varnost javnega premoženja, naravne in kulturne dediščine;
- vzdrževanje javnega reda in miru.

ZORed je temeljni sistemski in organizacijski predpis, ki ureja uresničevanje pristojnosti občin za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog mestnega redarstva. Na tem mestu je treba poudariti, da naloge mestnih redarjev niso določene po principu *numerus clausus* (točno določeno število nalog), saj je v 1. odstavku 3. člena ZORed eksplicitno določeno, da delovno področje in naloge mestnega redarstva določa zakon ali na podlagi zakona izdan občinski predpis.

9.3 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o varstvu javnega reda in miru

V ZJRM-1 je v določbi 3. odstavka 27. člena generalno opredeljena pristojnost mestnega redarstva za nadzor nad izvajanjem določenih določb tega zakona oziroma pristojnost za odločanje o posameznih prekrških, ki so opredeljena v ZJRM-1.

Mestno redarstvo lahko skladno z določbami ZJRM-1 v prekrškovnem postopku odloča o naslednjih kršitvah:

- nedostojno vedenje (7. člen),
- beračenje na javnem kraju (9. člen),
- uporaba nevarnih predmetov (1. odstavek 11. člena),
- poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe (12. člen),
- pisanje po objektih (13. člen),
- vandalizem (16. člen),
- kampiranje (18. člen),
- uporaba živali (19. člen),
- neupoštevanje zakonitega ukrepa uradnih oseb (1. in 3. odstavek 22. člena).

9.4 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o varnosti cestnega prometa

V ZVCP-1 so opredeljena pooblastila mestnega redarstva na področju cestnega prometa v občini.

Skladno z določbo 14. člena ZVCP-1 mestni redarji zaradi zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa:

- urejajo in nadzirajo promet na cestah subjektov samoupravnih lokalnih skupnosti in državnih cestah v naselju,
- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju,
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa na območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena ZVCP-1 o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja ter

- opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo.

Pri opravljanju navedenih nalog mestni redarji izrekajo globe in opozorila ter izvajajo pooblastila in ukrepe, ki so preneseni nanje s tem in drugimi zakoni, ter ukrepe, določene z občinskimi predpisi.

9.5 Pristojnosti mestnega redarstva v Mestni občini Novo mesto glede na Zakon o prekrških in Zakon o lokalni samoupravi

Občinski redar je oseba s posebnim statusom, ki mu ga določa ZORed in drugi zakoni ter podzakonski akti, kjer so opredeljena njegova pooblastila. Iz vsebine pooblastil, ki so določena v ZORed, ZJRM-1, ZVCP-1, ZP-1 in občinskih odlokih, lahko neposredno ugotovimo, da ima redar poseben status. Občinski redar je skladno z zgoraj navedenimi predpisi pooblaščen uradna oseba, hkrati pa ima tudi status pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnega organa.

Prekrškovni organi za odločanje o prekrških so določeni v 45. členu ZP-1. Z vidika redarstva je pomemben tudi ZLS, ki v 1. odstavku 21. člena opredeljuje določene naloge občine na področju zagotavljanja nadzorstva nad krajevnimi prireditvami (javni shodi in javne prireditve) ter v zvezi z organiziranjem komunalno-redarske službe, ki skrbi za red v občini.

9.6 Pristojnosti mestnega redarstva glede na sprejete odloke v Mestni občini Novo mesto

ZP-1 v 1. odstavku 3. člena določa, da se lahko prekrški določijo tudi z odlokom samoupravne lokalne skupnosti. V MONM določajo pristojnosti MR MONM predvsem naslednji pravni akti:

- Odlok o ureditvi cestnega prometa v Mestni občini Novo mesto, ki kompleksno ureja ureditev cestnega prometa na območju MONM. Redarji so pristojni za nadzor večine določb, za kršitev katerih je predpisana globa (53. člen). Izvedbeni akti tega odloka, ki jih mora MR MONM pri nadzoru upoštevati, so:
 - Odredba o izvedbenih aktih k odloku o ureditvi cestnega prometa v Mestni občini Novo mesto, ki določa javne površine, kjer se plačuje parkirnina ter njeno višino in način plačevanja ter druga vprašanja, ki se nanašajo na parkirni režim v MONM,
 - Sklep o parkirnem režimu na javnih površinah.

10. Pogoji za delovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Med materialne in druge pogoje za delovanje MR MONM in redarjev lahko uvrščamo prostore MR MONM, opremo, ki jo uporabljajo redarji MR MONM, uniformo, simbole in oznake redarstva ter službeno izkaznico redarjev. Opremo redarjev določata:

- Pravilnik o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev in
- Pravilnik o enotni uniformi, označbah in službeni izkaznici občinskih redarjev.

10.1 Prostor Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Prostori MR MONM so v stavbi na naslovu Novo mesto, Seidlova cesta 1.

10.2 Oprema Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Med opremo redarjev se uvrščajo:

- službena vozila,
- tehnična oprema in
- osebna oprema.

10.2.1 Službena vozila

MR MONM lahko uporablja službena vozila bele barve z napisom MESTNO REDARSTVO in simbolom mestnega redarstva. Izvedbe napisov in simbolov so odvisne od velikosti in tipov službenih avtomobilov (isti tipi službenih avtomobilov so enako označeni).

MR MONM lahko uporablja tudi motorna kolesa, pri čemer se napis in simbol mestnega redarstva označita na način, kot je določeno za službena vozila.

MR MONM lahko uporablja tudi kolesa z motorjem in kolesa, ki so lahko različne barve, brez nalepk, napisov in simbolov.

10.2.2 Tehnična oprema redarja

Tehnična oprema redarjev MR MONM po navedenem pravilniku o opremi je:

- oprema za komunikacijo z zbirkami osebnih podatkov,
- fotoaparati,
- oprema za izvajanje redarskih pooblastil,
- oprema za urejanje cestnega prometa in nadzor nad njim,
- posebna tehnična sredstva in posebni tehnični pripomočki,
- informacijska in telekomunikacijska oprema,
- oprema in pripomočki za usposabljanje in
- prenosna naprava za brezžično radijsko zvezo.

10.2.3 Osebna oprema redarja

Med osebno opremo redarja se štejejo kovinske lisice, plastična zatega, plinski razpršilec, delovni pas s torbico za lisice in torbico za plinski razpršilec, službena torbica, odsevni brezrokavnik, piščalka z vrvico, STOP loparček in žepna svetilka.

Tipizacija oziroma tehnična specifikacija zgoraj naštetih osebne opreme za redarja je določena v prilogi, ki je sestavni del Pravilnika o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev.

Redarji morajo opremo uporabljati in nositi tako, kot je predpisano v posebnih aktih in navodilih proizvajalca.

10.2.4 Uniforma redarja

Redar MR MONM mora med opravljanjem nalog nositi službeno uniformo. Uniformo redarjev in njene sestavne dele lahko redar nosi le v skladu z njihovim namenom.

Uniforma redarja je zimska in poletna ter je po sestavi glede posameznih delov različna za redarje in redarke. Sestavni deli uniforme redarja so tudi dopolnilni deli uniforme (dežni plašč s kapuco, dežne hlače, delovni pas, prevleka za kapo s ščitnikom in položajne oznake redarjev), kolesarski komplet in komplet redarja motorista.

10.2.5 Simboli in oznake redarjev

Kot simbol MR MONM se uporablja grb in ime MONM. Simbol MR MONM se nosi na levem rokavu in je izvezen grb MONM s pripisom MESTNO REDARSTVO.

Nad levim žepom delovne uniforme redarja je dodatni našitek v rumeni barvi z napisom MESTNO REDARSTVO, nad desnim žepom pa našitek v rumeni barvi s priimkom in začetno črko imena redarja. Velikost našitka in črk je odvisna od vrste oblačila.

Označbe nazivov v obliki položajnih oznak uradnih oseb redarstva se nosijo na epoletah in kot obesek na desnem žepu uniforme. Označbe nazivov so na modri podlagi iz tkanine z izvezenimi znaki zlatorumene barve v velikosti 20 mm. Določene so položajne oznake za vodjo redarstva, položajne oznake za redarja I, redarja II, redarja III in položajna oznaka za redarja pripravnika.

10.2.6 Službena izkaznica redarjev

Redar MR MONM mora imeti službeno izkaznico, ki jo mora imeti pri sebi med opravljanjem svojega dela na terenu in jo mora pokazati na zahtevo posameznika, zoper katerega vodi postopek za prekršek. Službeno izkaznico izda župan redarju ob imenovanju v naziv. Redar mora službeno izkaznico vrniti županu, če mu preneha delovno razmerje v MR MONM.

Službena izkaznica vsebuje naziv redarja MR MONM, njegove identifikacijske podatke in pooblastila. Službena izkaznica redarja je sestavljena iz identifikacijske kartice in usnjenega ovitka iz črnega usnja.

11. Vrste in obseg nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

11.1 Splošno o vrstah in obsegu nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Redarstvo ni tipična služba občinske, mestne oziroma medobčinske uprave. Enako velja tudi za redarja, ki prav tako ni tipično delovno mesto občinske oziroma mestne uprave. Redar je pooblaščen uradna oseba (primerjava s policijo), katerega delo je v večini represivnega značaja in posledično so podvrženi najrazličnejšim pritiskom, konfliktom in celo fizičnim napadom (v letih 2006, 2007 in 2008 je bilo na redarje MR MONM izvedenih več različnih napadov – verbalne grožnje, vlečenje za rokav, odrivanje, preprečitev uradnega dejanja ipd.) ter drugim neugodnim delovnim razmeram. Te posledice se odražajo tako v službenem kot tudi privatnem času. Redar opravlja svoje naloge z zelo podobnimi metodami in načini kot sorodne službe (policija, inšpektorji, carina), le da pri svojem delu nima takšne količine ustreznih mehanizmov zaščite kot drugi, kar se odraža na pritiskih in drugih oblikah nasilja nad redarjem.

Z ZoRed, ZJRM-1, ZVCP-1, Pravilnikom o enotni uniformi, označbah in opremi pooblaščenih delavcev občinskega redarstva ter sprejetimi predpisi MONM sta se vrsta in obseg nalog temeljito spremenila tudi za MR MONM.

11.2 Konkretna naloga glede na vrste in obseg nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

MR MONM izvaja preventivne in represivne naloge, glede na vrsto in obseg nalog pa predvsem naslednje:

- naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih,
- naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- naloge vzdrževanja javnega reda in miru,
- naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj in
- naloge na področju varstva okolja.

11.2.1 Naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih

Naloga na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa oziroma zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa MR MONM opravlja predvsem na ta način, da:

- ureja in nadzira promet na cestah v MONM in državnih cestah v naselju,
- dosledno izvaja nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju s tem, da v primeru zaznanih kršitev ustrezno in zakonito ukrepa,
- dosledno izvaja nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v naselju, še zlasti pa na območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavlja kršitve določb zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja,
- opravlja nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo,
- sodeluje v akcijskih oblikah dela, ki so nacionalnega pomena,
- sodeluje v akcijah Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MONM ter skupnih akcijah s policijo.

11.2.2 Naloga na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah

Naloga na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah MR MONM zagotavlja predvsem:

- s preventivnimi obhodi na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah ter ugotavljanjem vseh tistih ravnanj udeležencev, ki se kažejo predvsem kot kršitve javnega reda in miru, motenje rekreativnih dejavnosti ali kažejo znake kaznivih dejanj,
- z ustnim opozarjanjem in opozarjanjem prek sredstev javnega obveščanja o eventualnih nevarnostih in ogrožanjih, ki se pojavijo na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah in območjih,
- s stalnim sodelovanjem s policisti in organiziranjem skupnih akcij s Policijsko postajo Novo mesto, katerih namen je preventivno delovanje in opozarjanje na kršitve in druge nepravilnosti udeležencev in
- drugimi oblikami delovanja (obveščanjem pristojnih o poškodbah na javnih poteh, o nezakonitih odstranitvah signalizacije ...).

11.2.3 Naloga zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine

Naloga zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine zagotavlja MR MONM tako, da:

- v okviru svojih pristojnosti skrbi za preprečevanje ogroženosti in napadov na javno premoženje ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- poskrbi za zaščito sledov in zavarovanje kraja kaznivega dejanja ali drugega kaznivega ravnanja ter na ustrezen način o tem ali poškodovanju teh objektov obvesti policijo,
- sodeluje z zasebnimi varnostnimi službami (lastnimi ali pogodbeno najetimi), ki varujejo zgradbe in druge objekte naravne in kulturne dediščine, saj je njihovo varovanje obvezno glede na 59. člen Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV, Uradni list RS, št. 126/2003 in 102/2007) in Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja (Uradni list RS, št. 43/2008),
- opravlja druge naloge, s katerimi lahko prispeva k večji varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine ter
- sodeluje s policijo pri akcijskem in rednem delu varovanja zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine.

11.2.4 Naloga vzdrževanja javnega reda in miru

Naloga vzdrževanja javnega reda in miru je poleg zagotavljanja varnosti cestnega prometa ena izmed osrednjih in pomembnejših nalog vseh redarstev v Republiki Sloveniji. Ne nazadnje imajo redarstva in občinski redarji pristojnosti, pooblastila in naloge, da se morajo

aktivno in dejavno vključiti v vse procese in dejavnosti nepretrganega zagotavljanja javnega reda in miru.

Glede na navedeno mora MR MONM na področju izvajanja nalog vzdrževanja javnega reda in miru zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati prekrške s področja javnega reda in miru in drugih prekrškov, s katerimi se posega v kakovost življenja in dela občanov MONM in njihovih obiskovalcev,
- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati tudi druge kršitve javnega reda, s katerimi se znižuje stopnja varnosti javnega prostora oziroma območij MONM,
- ustrezno ukrepati po ZJRM-1 v primeru zaznave primerov nedostojnega vedenja (7. člen), beračenja na javnem kraju (9. člen), uporabe nevarnih predmetov (1. odstavek 11. člena), zaznave poškodovanj uradnih napisov, oznak ali odločb (12. člen), zaznave pisanj po objektih (13. člen), zaznav vandalizma (16. člen), zaznav nedovoljenega kampiranja (18. člen), v primeru nedovoljene uporabe živali (19. člen),
- ustrezno ukrepati v primeru neupoštevanja zakonitega ukrepa uradnih oseb (1. in 3. odstavek 22. člena ZJRM-1),
- zagotoviti fizično navzočnost redarja na tistih mestih in krajih, ki so varnostno problematični glede na varnostno oceno ter varnostna tveganja in
- sodelovati s policijo pri preprečevanju kršitev javnega reda in miru in njihovih akcijah na območju MONM.

MR MONM oziroma redar mora na kraju dogodka zadržati storilca prekrška, če ga je zalotil pri storitvi prekrška. Takšno zadržanje lahko traja do prihoda policije, vendar največ 1 uro.

11.2.5 Naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj

Naloge na področju preprečevanja kriminalnih pojavov so naloge, s katerimi se preprečuje izvajanje kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj, med katera med drugim sodijo tudi prekrški ter kršitve finančnih, davčnih in drugih predpisov.

MR MONM mora na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj ter kriminalnih pojavov v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati kazniva dejanja in druga kazniva ravnanja ter s tem prispevati k večji varnosti in kakovosti življenja in dela v MONM in
- sodelovati s policijo in drugimi organi pri akcijah in drugih organiziranih oblikah preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj.

Poleg navedenega pa imajo redarji na področju preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj še naslednji dve obveznosti:

- redar sme oziroma »mora« na kraju kaznivega dejanja zadržati storilca kaznivega dejanja, ki ga je zalotil pri storitvi kaznivega dejanja, in sicer do prihoda policije, vendar najdlje eno uro;
- redar je dolžan v skladu z določbami zakona, ki ureja kazenski postopek, obvestiti policijo, če pri opravljanju svojih nalog ugotovi, da se pripravlja, izvršuje ali je že izvršeno kaznivo dejanje, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti ali na predlog.

11.2.6 Naloge na področju varstva okolja

Varstvo okolja je zelo široko področje, v katero je mogoče posegati z bagatelnimi dejanji in ravnanji, ki so varnostno manj problematična, lahko pa tudi s hujšimi oblikami takšnih ravnanj (množična naklepna poškodovanja, vandalizem, požigi ...), največkrat pa se v okolje posega zaradi nastalih izrednih dogodkov. kot so naravne nesreče (potresi, poplave, požari ...), prometne nesreče z »ekološkimi posledicami«, onesnaževanje okolja, poškodovanje zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine ter drugo.

Glede na naštetu mora MR MONM na področju varstva okolja zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati vse možne oblike poseganja v okolje ter s tem prispevati k večji varnosti in kakovosti življenja in dela v MONM,
- sodelovati s policijo in drugimi pristojnimi organi za varstvo okolja,
- storiti vse potrebno v okviru svojih pristojnosti za zmanjševanje posledic (škod, poškodb in izgub, nastalih zaradi naravnih in drugih nesreč ter izrednih dogodkov,
- opravljati druge naloge na področju varstva okolja, s katerimi se dviguje stopnja varnosti na javnih prostorih in območjih MONM.

11.3 Druge naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Med druge naloge MR MONM lahko štejemo predvsem naloge po Odloku o ureditvi cestnega prometa v MONM, ki na specifičen način in glede na prometnovarnostne razmere določa cestnoprometno ureditev v MONM. Poleg tega pa lahko med pomembne naloge MR MONM štejemo še:

- naloge, določene v odlokih MONM,
- izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih v MONM,
- naloge na področju dinamičnega prometa,
- prostorski obseg izvajanja nalog,
- naloge, povezane z drugimi področji dela in
- logistične in druge naloge MR MONM.

11.3.1 Naloge MR MONM po odloku Mestne občine Novo mesto

Naloge MR MONM so določene predvsem v:

- Odloku o ureditvi cestnega prometa v Mestni občini Novo mesto in
- Odloku o nadzorstvu nad izvajanjem predpisov v Mestni občini Novo mesto.

Pri izvajanju navedenih nalog redarji MR MONM po potrebi sodelujejo s Policijsko postajajo Novo mesto, službami MONM in koncesionarji MONM.

11.3.2 Izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih v Mestni občini Novo mesto

ZVCP-1 daje neposredno pooblastilo za izvajanje nadzora mirujočega prometa lokalni skupnosti. Glede na navedeno MR MONM izvaja nadzor nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili in izreka globe v primeru, kadar je vozilo:

- na prehodu za pešce in v razdalji, manjši od 5 m pred prehodom,
- na kolesarski stezi, kolesarski poti, pločniku, pešpoti ali kolesarskem pasu,
- na železniškem prehodu ali manj kot 15 m od prehoda oziroma proge,
- v križišču in na razdalji, manjši kot 5 m od najbližjega prečnega roba vozišča,
- v predoru, podvozu, galeriji, na mostu in nadvozu,
- na označenem avtobusnem postajališču na vozišču ali manj kot 15 m od njega, je pa dovoljena ustavitev na postajališču zunaj vozišča, če s tem ni oviran avtobusni promet,
- na ozkem in nepreglednem odseku ceste (ovinku, pod klancem), če drugo vozilo ne bi moglo varno voziti mimo,

- na delu ceste, kjer bi bil prost prehod med ustavljenim oziroma parkiranim vozilom in nepretrgano vzdolžno črto na vozišču ali nasprotnim robom vozišča ali kakšno drugo oviro na cesti, širok manj kot 3 m,
- na pospeševalnem, zaviralnem, prehitevalnem in odstavnem pasu,
- na mestu, na katerem bi vozilo zakrivalo postavljeni prometni znak ali napravo, ki daje svetlobne ali zvočne signale,
- na vozišču ceste zunaj naselja,
- na vseh prometnih površinah, ki niso namenjene prometu vozil,
- na mestu, na katerem bi parkirano vozilo onemogočilo vključitev v promet že parkiranemu vozilu,
- na cestah v naselju z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v isto smer,
- na označenem parkirnem prostoru za invalide, razen invalidov iz 53. člena tega zakona in
- na intervencijskih poteh.

11.3.3 Naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto na področju dinamičnega prometa

V letu 2008 so bile z novelo ZVCP-1 (Uradni list RS, št. 37/2008) sprejete spremembe, ki so na področju dinamičnega oziroma gibajočega se prometa vnesel korenite spremembe glede pristojnosti redarjev.

Pri tem sta najpomembnejši dve pristojnosti redarjev, in sicer:

- da lahko urejajo in nadzirajo promet na občinskih cestah in državnih cestah v naselju,
- da lahko opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo.

Pri izvajanju naštetih nalog redarji MR MONM po potrebi sodelujejo s PP Novo mesto, organi MONM in koncesionarji MONM.

11.3.4 Prostorski obseg izvajanja nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Z realnim pogledom na prostorsko zaokroženost MONM in s predpostavko, da je intenziteta nadzora določena predvsem na območja v centru mesta Novega mesta, bo šele na podlagi ugotavljanja, sporočanja ter zbiranja obvestil prostorski obseg dela vezan tudi na okolico mesta ter druge kraje na območju MONM.

Takšno odločitev utemeljujejo tudi uradni podatki o obsegu dela na nekaterih področjih mesta Novega mesta, kar je razvidno iz Ocene varnostnih razmer na območju MONM ter iz poročil o delu MONM in uradnih prijav.

11.3.5 Naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto, povezane z drugimi področji dela

Pri nalogah MR MONM, ki so povezane z drugimi področji dela, gre za preprečevanje kršitev predpisov, katerih izvajanje in nadzorovanje ni v pristojnosti MR MONM. Ne glede na to pa gre za kršitve predpisov, ko lahko MR MONM s preventivnimi in drugimi oblikami izvajanja nalog v okviru svojih pristojnosti ukrepa tako, da kršilce opozarja na kršitve in o tem obvešča pristojne lokalne in državne organe ter službe.

V to kategorijo predpisov sodijo tisti zakonski in podzakonski predpisi, za izvajanje katerih so pristojni drugi organi in službe, MR MONM pa lahko ob kršitvah teh predpisov izreka opozorila in podatke o kršitvah in kršilcih sporoča pristojnim organom in službam, ki lahko pozneje ustrezno ukrepajo v skladu s svojimi pristojnostmi ter vplivajo na preprečevanje oziroma odpravljanje takšnih kršitev.

11.3.6 Logistične in druge naloge Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

V okviru vrste in obsega nalog MR MONM so bile doslej predstavljene predvsem operativne naloge MR MONM in naloge redarjev oziroma pooblaščenih uradnih oseb MR MONM.

Ob učinkovitem in uspešnem delu redarjev na terenu se zaradi načina in metodologije dela in izvajanja nalog hote ali nehote zbira množica podatkov (podatki o kršitvah, operativne informacije, zaznave kaznivih dejanj ...), ki brez nadaljnje obdelave ne predstavljajo nikakršne vrednosti ali pomena. Navedeni podatki so zelo pomembni za pripravo ustrezne strategije delovanja MR MONM ter pripravo konkretnih načrtov za odzivanje na kršitve in preventivno delovanje tam, kjer so gostitve negativnih pojavov in tam, kjer se posega v kvaliteto življenja in dela v MONM.

Prav zaradi tega je v MR MONM v organizacijskem in vsebinskem smislu vzpostavljena ustrezna logistična (oprema, vozila, osebna oprema ...) in informacijska podpora operativnemu delu prekrškovnega organa.

Najbolj obsežna logistična podpora je namenjena obdelavi podatkov v zvezi z vodenjem prekrškovnih postopkov. Glede na to, da je prekrškovni postopek kompleksen in sestavljen iz različnih vej obdelave, mora MR MONM pri posodabljanju dela izhajati iz nekaterih temeljnih izhodišč in usmeritev MONM, in sicer:

- povečati strokovnost dela,
- zagotoviti takšno tehnologijo, ki bo ne glede na količino podatkov časovno sposobna njihove obdelave (pri tem so bili upoštevani predvsem zakoniti roki),
- čim bolj zmanjšati administrativno delo redarja, ga v največji meri avtomatizirati ter s tem zmanjšati število napak v procesu dela in
- znižati stroške pri obdelavi podatkov, zlasti pa pri vodenju prekrškovnih postopkov.

Za izvedbo zastavljenih temeljnih izhodišč in usmeritev MONM je potrebno nenehno spremljati, razvijati in posodabljati informacijske in druge programe za kvalitetno in učinkovito delo MR MONM, seveda v skladu z razvojem informacijskih in drugih tehnologij v svetu.

12. Način izvajanja zakonskih pooblastil mestnih redarjev

12.1 Splošno o izvajanju zakonskih pooblastil redarjev

Pooblastila lahko opredelimo kot mandat, ki ga redarji potrebujejo za uspešno opravljanje nalog, ki so določene z zakonom in občinskimi predpisi. Pooblastila v najširšem pomenu pomenijo pravico, največkrat tudi dolžnost določenih oseb, da lahko ali pa morajo opraviti uradno dejanje oziroma izvesti določene ukrepe ali opravila. Pooblastilo je pravica in dolžnost določenih oseb, da v primerih, določenih z zakonom, in načinom, ki je določen z zakonom, izvajajo proti osebam določene ukrepe in opravila oziroma je pravica, da kdo uradno veljavno opravi oziroma opravlja kako pravno dejanje.

Pri izvajanju zakonskih pooblastil je potrebno upoštevati načela, ki opredeljujejo kdaj in pod kakšnimi pogoji jih je dovoljeno izvajati. Sama načela uporabe pooblastil so, poleg njihove zakonske določitve in pogojev uporabe, temelj za ugotavljanje upravičenosti njihove uporabe.

Posamezna načela za uporabo prisilnih sredstev so:

- načelo zakonitosti,
- načelo legitimnosti oziroma upravičenosti,
- načelo strokovnosti,
- načelo humanega ravnanja,
- načelo sorazmernosti in

- načelo imunitete.

V ZORed-u so določena tista pooblastila, s katerimi je redarjem zagotovljeno izvajanje nalog javne varnosti in javnega reda na območju občine. Redar ima pri opravljanju nalog naslednja pooblastila:

- opozorilo,
- ustno odredbo,
- ugotavljanje istovetnosti,
- varnostni pregled osebe,
- zaseg predmetov,
- zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja,
- uporaba fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje in plinskega razpršilca.

V ZP-1 so določena pooblastila redarjev, ki jih izvajajo v postopkih o prekrških, posamezna pooblastila pa jim dajejo tudi drugi (specialni) zakoni. Tako lahko redarji tudi:

- zahtevajo od voznika motornega vozila voziško dovoljenje in prometno dovoljenje, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovijo njegovo istovetnost na območjih, kjer redarji izvajajo svoja pooblastila,
- uporabljajo znake, ki jih uporabljajo policisti, določene z zakonom in podzakonskimi akti.

12.2 Opozorilo

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo izrekanja opozorila. Drugi odstavek istega člena določa, da se za izvajanje pooblastila opozorila uporabljajo tudi določbe Zakona o policiji (v nadaljevanju: ZPol) in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

ZPol v 34. členu navaja, da policisti z opozorilom opozarjajo osebe, državne organe, gospodarske družbe, samostojne podjetnike, posameznike, organe, organizacije in samoupravne lokalne skupnosti na okoliščine ali ravnanja, ki ogrožajo življenje, osebno varnost ali premoženje ljudi, prav tako pa tudi na splošno nevarnost.

Opozorila so lahko ustna, pisna oziroma dana z drugimi primernimi sredstvi. Vselej morajo biti jasna, kratka, korektna in nedvoumna ter morajo vsebovati razlog in namen opozarjanja.

Pri tem je bistveno, da je potrebno pooblastilo za dajanje opozorila razlikovati od pooblastila za dajanje ukaza, ki ga je dovoljeno dajati le za ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog policije, in za toliko časa, kolikor je potrebno, da se lahko te naloge opravijo. Ob upoštevanju navedenega je potrebno upoštevati, da gre pri uporabi opozorila kot pooblastila redarja za pooblastilo, ki ga ima redar na podlagi ZORed. Tako lahko redar pooblastilo za dajanje opozorila uporabi v primerih, ko osebo v postopku seznanja (opozarja) na nevarnosti. Za neupoštevanje opozorila, ki ga izreče redar na podlagi določil ZORed, niso določene nobene posledice.

Poudariti je treba, da imajo redarji možnost izreka opozorila tudi po ZP-1, ki določa, da lahko pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če pooblaščen uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. O izrečenih ukrepih se lahko vodi evidenca, vendar obdelava osebnih podatkov pri tem ni dovoljena.

12.3 Ustna odredba

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju svojih nalog pooblastilo, da lahko izreka ustne odredbe. Podrobneje je pooblastilo za izrek ustne odredbe opredeljeno v 11. členu ZORed, ki določa, da z ustno odredbo redar daje obvezna navodila in prepovedi, odreja ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog iz

pristojnosti redarstva. Z odredbo se zahteva, da mora kdo kaj storiti ali opustiti zaradi zagotovitve teh nalog.

Delno je mogoče pooblastilo za izrekanje ustne odredbe primerjati s pooblastilom „ukazovanja“, ki ga imajo policisti na podlagi določb 34. člena ZPol. Ta določa, da policisti z ukazom dajejo posameznikom, državnim organom, gospodarskim družbam, samostojnim podjetnikom posameznikom, organom, organizacijam in skupnostim navodila in zahteve za ukrepe in dejavnosti, ki jih mora kdo storiti ali opustiti, da bi bilo zavarovano življenje ljudi, nadalje premoženje pred uničenjem, poškodovanjem, tatvino in drugimi oblikami škodljivega ravnanja, da bi bila zagotovljena varnost prometa, preprečeni neredi, nemiri in druge podobne kršitve javnega reda ali odvrnjene škodljive posledice naravnih in drugih nesreč v skladu z odločitvami organov, pristojnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Ustno odredbo kot pooblastilo uporabi redar v tistih primerih, ko mora od koga zahtevati, da ta nekaj stori ali opusti in je to nujno potrebno, da lahko redar uspešno opravi nalogo iz svoje pristojnosti ter tako poskrbi za javno varnost in javni red na območju občine.

12.4 Ugotavljanje istovetnosti

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo ugotavljanja istovetnosti. Ugotavljanje istovetnosti je ukrep, dejanje oziroma opravilo, s katerim se ugotavlja, ali je določena oseba resnično tista, za katero se izkazuje.

Podrobneje je pooblastilo za ugotavljanje istovetnosti opredeljeno v 12. členu ZORed, ki določa, da redar ugotavlja istovetnost osebe, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo ogrozila varnost ljudi ali premoženja, izvaja ali je izvedla prekršek ali kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Istovetnost oseb se ugotavlja na podlagi vpogleda v osebno izkaznico ali drugo veljavno listino, ki je opremljena s fotografijo in ki jo je izdal državni organ. Istovetnost je mogoče ugotavljati tudi na podlagi tuje potne listine ali druge javne listine, ki je opremljena s fotografijo, na podlagi katere je mogoče ugotoviti istovetnost, ali na podlagi drugih dokumentov, ki vsebujejo podatke o osebi, ali ob pomoči drugih, ki osebo poznajo.

Osebo, katere istovetnost ugotavlja, je redar dolžan seznaniti z razlogi za ugotavljanje istovetnosti. Če redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe, jo zadrži in obvesti policijo, ki mora prevzeti nadaljevanje identifikacijskega postopka.

Redar lahko pri opravljanju nalog zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa zahteva od voznika motornega vozila voziško dovoljenje in prometno dovoljenje, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovi njegovo istovetnost. Udeleženec cestnega prometa mora izročiti redarju zahtevano listino na vpogled.

12.5 Varnostni pregled osebe

ZORed v 10. členu odloča, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo izvajanja varnostnega pregleda osebe. Drugi odstavek istega člena določa, da se za izvajanje pooblastil varnostnega pregleda uporabljajo določbe ZPol in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

Ob upoštevanju navedenega morajo redarji pri izvajanju pooblastila „varnostni pregled“ poznati vsebino enakega pooblastila iz ZPol, ki v 38. členu določa, da lahko policisti pri opravljanju nalog, določenih z zakonom, v primeru, ko obstaja verjetnost napada ali samopoškodovanja s strani določene osebe, opravijo varnostni pregled te osebe.

Pod enakimi pogoji lahko opravijo varnostni pregled tudi redarji. Iz tega torej izhaja, da lahko pooblastilo varnostnega pregleda uporabijo zgolj in samo iz varnostnih razlogov.

Pri tem je potrebno opozoriti, da varnostni pregled po ZPol obsega pregled osebe, njenih stvari in prevoznega sredstva, pri čemer se ugotavlja, ali je ta oseba oborožena in ali ima pri sebi oziroma s seboj druge nevarne predmete.

Podrobneje je način izvedbe pooblastila varnostnega pregleda določen v 22., 23. in 24. členu Pravilnika o policijskih pooblastilih, ki določajo:

- da pri varnostnem pregledu policist z rokami pretipa oblačila osebe, rokavice, pokrivalo in lase ter pregleda obutev. Če pri tem zazna predmet ali snov, ki bi ju oseba lahko uporabila za napad ali samopoškodovanje, predmet ali snov odvzame in pregleda. Policist pregleda tudi druge predmete, ki jih ima oseba pri sebi in bi lahko bilo v njih skrito orožje ali drugi nevarni predmeti. Varnostni pregled osebe praviloma opravlja oseba istega spola, razen kadar varnostnega pregleda ni mogoče odložiti (22. člen),
- da lahko policisti opravijo tudi varnostni pregled stvari in prevoznega sredstva, ki so v neposredni bližini in dostopni osebi, ki jo varnostno pregleduje (23. člen) in
- da lahko policist, če pri varnostnem pregledu najde orožje ali drug nevaren predmet, le tega odvzame. Če policist najde predmet, ki mora biti zasežen na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek, in zakona, ki ureja postopek o prekrških, ali na podlagi drugega zakona, policist po pregledu nadaljuje postopek po teh predpisih (24. člen).

V Zpol je določeno, da se varnostni pregled opravlja vselej, ko obstaja verjetnost (sum), da bo oseba napadla redarja z orodjem, orožjem ali kakim drugim predmetom (šop ključev, prenosni telefon) ali poškodovala samo sebe.

12.6 Zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo zadržanja storilca na kraju prekrška ali kaznivega dejanja. V 13. členu ZORed pa je določeno, da sme redar na kraju dogodka zadržati storilca prekrška in osebo, zaloteno pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog. Zadržanje sme trajati do prihoda policistov, vendar najdalj eno uro.

Ukrep je podoben policijskemu ukrepu omejitve gibanja na določenem prostoru, ki pomeni prepoved zapustitve določenega prostora oziroma območja do prihoda policije. Tudi s tem ukrepom se posega v človekove pravice in temeljne svoboščine, kot smo omenili pri drugih ukrepih. Ukrep zadržanja oseb do prihoda policije lahko izvedejo redarji proti storilcu prekrška in proti osebi, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca. Takšna dikcija je povzeta po Zakonu o kazenskem postopku, ki določa, da tistemu, ki je zasačen pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, sme vsakdo vzeti prostost, pri čemer ga mora takoj izročiti preiskovalnemu sodniku oziroma policiji.

Po ZORed sme redar zadržati do prihoda policije le tistega, ki ga zaloti pri storitvi prekrška ali pri izvajanju kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca. Takšno zadržanje sme, glede na 13. člen ZORed, trajati najdalj eno uro. S tem zakonodajalec ne zavezuje le redarja, temveč tudi policijo, da le-ta storilca tudi prevzame čim prej. Zalotitev redarja pomeni tudi zasledovanje osebe, če ta ob zalotitvi pobegne s kraja, kjer je bila zalotena, do kraja, na katerem ji redar pobeg onemogoči in jo od tega trenutka dalje zadrži do prihoda policije, vendar najdlje eno uro.

V vseh drugih primerih, ko storilec izvede kaznivo dejanje oziroma kaznivo ravnanje ali kako drugače ogroža varnost ljudi ali premoženja, sme redar ukrepati v skladu z zakonom in

uporabiti druge ukrepe, ki jih ima na voljo, seveda le v skladu z zakonom in če so izpolnjeni vsi pogoji.

Ob zadržanju osebe do prihoda policije mora redar ugotoviti njeno istovetnost in pridobiti podatke o zadržani osebi in sicer:

- osebno ime, rojstne podatke, naslov stalnega ali začasnega prebivališča zadržane osebe,
- razlog zadržanja,
- čas in kraj zadržanja,
- čas obveščanja policije in čas predaje zadržane osebe policiji,
- morebitne telesne poškodbe in uporabo sredstev za vklepanje.

Če so podani razlogi, zaradi katerih redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe ali bi bilo nevarno, da na kraju zadržanja ugotavlja istovetnost zadržane osebe, sme redar z ugotavljanjem istovetnosti in pridobivanjem zgoraj navedenih podatkov počakati do prihoda policije.

Pri izvajanju tega pooblastila je potrebno omeniti, da je s pooblastilom zadržanja storilca prekrška in kaznivega dejanja neposredno povezano pooblastilo izrekanja ustne odredbe. Da bi bila zagotovljena jasna opredelitev med posameznimi dejanji oziroma fazami izvajanja postopka redarja, je nujno, da je povezan s pooblastilom izdajanja ustne odredbe, s katero se storilcu jasno pove oziroma odredili zadržanje. Od izrečene odredbe dalje pa teče tudi enourni rok, ki ga ima redar na voljo za izvajanje pooblastila zadržanja.

Zakon o kazenskem postopku določa v 160. členu, da sme tistemu, ki je zasačen pri kaznivem dejanju, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, vsakdo vzeti prostost. Osebo, ki ji je bila na tej osnovi vzeta prostost, se mora takoj izročiti preiskovalnemu sodniku ali policiji, če tega ni mogoče storiti, pa je potrebno o tem takoj obvestiti enega od teh organov.

12.7 Zaseg predmetov in ravnanje z zaseženimi predmeti

ZORed določa, da imajo redarji pooblastilo za zaseg predmetov, pri tem pa morajo uporabljati določbe ZPol in podzakonske predpise, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnega pooblastila policistov. ZPol v 46. členu določa, da policisti zasežejo predmete na podlagi odredbe pristojnega organa ali iz razlogov, določenih z zakonom.

Policisti pri opravljanju drugih nalog, določenih z zakonom, zasežejo predmete, namenjene za napad ali samopoškodovanje, kakor tudi predmete, s katerimi se lahko huje ogrozita javni red ali splošna varnost ljudi ali premoženja, ali predmete, ki so bili uporabljeni, pridobljeni oziroma so nastali s prekrškom ali kaznivim dejanjem.

Predmete so policisti dolžni izročiti pristojnemu organu. V primeru, da zoper osebo, ki so ji bili predmeti zaseženi, ni bil uveden postopek pred pristojnim organom, je treba predmete osebi vrniti, razen če gre za nevarne predmete. Podrobneje je način izvedbe pooblastila zasega predmetov in ravnanje z zaseženimi predmeti določeno v 58., 59., 60., 61. in 62. členu Pravilnika o policijskih pooblastilih, ki določajo:

- če okoliščine to dopuščajo, policist ukaže osebi, naj sama pokaže ali izroči predmet, ki ga je potrebno zaseči,
- nevaren predmet odvzame policist ali druga strokovno usposobljena oseba, ki lahko poskrbi za nadaljnjo hrambo ali uničenje,
- policist predmet zaseže tako, da prepreči njegovo poškodovanje,
- do izpolnitve zapisnika ali potrdila mora biti predmet pod vidnim nadzorom njegovega upravičenca ali v zapečatenem ovoju,
- v akt o zasegu policist vpiše komu, kje in kdaj je bil predmet zasežen, zakonsko podlago zasega, kdo ga je zasegel in natančen opis predmeta,

- opis mora vsebovati vrsto in značilnosti ter tudi vidne poškodbe predmeta, tako da ga je mogoče razlikovati od drugih podobnih predmetov,
- policist lahko v postopku fotografira ali posname predmet in okolje, v katerem je bil najden,
- zasegu hitro pokvarljivega blaga mora policist takoj obvestiti pristojnega državnega tožilca ali sodišče za prekrške, ki odloči o nadaljnjem postopku z zaseženim blagom.

Policist zasežen predmet odstopi pristojnemu organu. Če je potrebno na predmetu iskati sledove kaznivega dejanja ali prekrška ali opraviti drugo kriminalistično tehnično opravilo, policist ta postopek izvede pred pošiljanjem predmeta pristojnemu organu.

Nevaren predmet, ki ne bo vrnjen osebi, mora policist komisijsko uničiti oziroma odstopiti pristojni organizaciji, ki je usposobljena za njegovo uničenje, ter o tem napisati zapisnik o uničenju in obvestiti osebo, ki ji je bil predmet zasežen. Če predmet ni nevaren ali ni bil predlagan postopek pred pristojnim organom, ga mora policist, takoj ko je mogoče, vrniti osebi, ki ji je bil zasežen, ali drugi upravičeni osebi. O vrnitvi zaseženih predmetov policist obvesti upravičenca in ga pozove, naj predmete prevzame na sedežu organa praviloma v kraju njegovega prebivališča, hkrati pa ga opozori na njegovo pravico zahtevati, da mu predmete dostavijo na dom.

S predmetom, ki je bil zasežen osumljencu kaznivega dejanja in ni njegova last ali je bil najden na kraju kaznivega dejanja in je njegov lastnik neznan, policist ravna po določilih zakona, ki ureja kazenski postopek.

Policijska enota zasežene predmete do izročitve pristojnemu organu hrani vidno ločeno v posebnem prostoru ter vodi njihov pregled. Na vsakem predmetu morajo biti naslednji podatki:

- šifra v skladu s pravili o pisarniškem poslovanju,
- njegova zaporedna številka v posamezni zadevi ter
- ime in priimek policista, ki je vodil postopek.

V policijski enoti so lahko predmeti v drugem prostoru le, kadar je to upravičeno zaradi preiskovanja zadeve (npr. pregled večje količine dokumentov), neupravičenim osebam pa je dostop onemogočen.

ZP-1 določa, da se smejo odvzeti predmeti, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek, ali pa so nastali s prekrškom, če so storilčeva last, ali če z njimi razpolaga pravna oseba, ki je storilka prekrška. Predmeti se smejo vzeti tudi, če niso storilčeva last ali z njimi ne razpolaga pravna oseba, ki je storila prekršek, če to terjajo splošna varnost, varovanje življenja in zdravja ljudi, varstvo okolja in ohranjanje narave, gospodarska razmerja ali razlogi morale ali tudi v drugih primerih, ki jih določa zakon. S tem pa ni prizadeta pravica drugih, terjati odškodnino od storilca.

ZJRM-1 določa, da lahko redar zaseže brez odločbe pristojnega organa acetilen (karbid) ali druge plinske zmesi za pokanje, če je pri njihovi uporabi prišlo do vznemirjenja ali občutka ogroženosti ljudi. ZVCP-1 določa, da lahko redar odvzame neupravičeno uporabljeno parkirno karto.

Opozoriti je potrebno, da tudi občinski predpisi določajo prekrške, za katere je lahko predpisan tudi ukrep oziroma pooblastilo odvzema predmetov.

13. Način uporabe prisilnih sredstev

13.1 Splošno o načinu uporabe prisilnih sredstev

ZORed v prvem odstavku 10. člena določa, da ima redar pri opravljanju nalog pravico in dolžnost uporabiti tudi prisilna sredstva. Drugi odstavek istega člena pa določa, da se za uporabo prisilnih sredstev uporabljajo določbe ZPol in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov, če ZORed določa drugače. V nadaljevanju pa navedeni zakon določa, da sme redar uporabiti naslednja prisilna sredstva:

- fizično silo,
- sredstva za vklepanje in vezanje ter
- plinski razpršilec.

Fizično silo in plinski razpršilec sme redar uporabiti samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada, sredstva za vklepanje in vezanje pa zoper osebo, ki jo sme v skladu z ZORed zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti.

13.2 Uporaba fizične sile

Fizična sila je, glede na ZORed, skrajni ukrep redarja, ki ga lahko uporabi le, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada. Kot je razvidno, je pogoj za uporabo fizične sile zelo natančno opredeljen, zakon pa ne opredeljuje, kaj sodi v okvir uporabe fizične sile. To opredeljuje Pravilnik o policijskih pooblastilih, ki določa, da sme policist uporabiti fizično silo v obliki strokovnih prijemov, udarcev in metov ter drugih posamičnih ali skupinskih prijemov, kot je na primer dvigovanje ali prenos oseb s kraja, na katerem s pasivnim ali aktivnim upiranjem ogrožajo lastno varnost, varnost drugih ljudi ali premoženja, potiskanje in razdvajanje skupine, ki s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja.

Glede na navedeno in določilo 10. člena ZORed, da se za uporabo prisilnih sredstev uporabijo določbe ZPol in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov, se za uporabo fizične sile štejejo:

- strokovni prijemi, ki so prijemi, povzeti iz nekaterih borilnih veščin, predvsem aikida, in se opirajo na tehniko vzvodov. Ti vzvodi se lahko izvajajo na različnih delih človeškega telesa, najpogosteje na zapestju, rokah in komolcu. Med strokovne prijeme uvrščamo tudi različne tehnike davljenja ter druge prijeme;
- strokovni meti, ki so povzeti predvsem iz tehnik metov, ki se uporabljajo pri borilni veščini judo. Vsa tehnika je grajena na principu, da se nasprotnikovo telo spravi iz ravnotežja in se ga nato s pomočjo svojega telesa vrže na tla. Pri tem se uporabljajo različni deli telesa, po katerih so praviloma tudi poimenovani posamezni meti, kot so: ročni meti, nožni meti, bočni meti, meti na stran itd. Strokovne mete uvrščamo med najhujšo uporabo fizične sile, saj se pri tem vrže nasprotnika na tla, pri tem pa lahko pride do različnih, tudi zelo hudih poškodb;
- strokovni udarci, ki so udarci, prevzeti iz borilne veščine karate. Razlikujemo predvsem udarce z roko, udarce z robom dlani, udarce z glavo in udarce z nogo. Z udarci se udarja v različne dele telesa, vendar se ne sme udarjati v tiste dele telesa, pri katerih se lahko telo hudo poškoduje (glava, vrat, predel srca, hrbtenica in drugi vitalni deli telesa). Strokovni udarec je hujša oblika fizične sile kot strokovni prijem in lažja oblika od strokovnih metov, saj je mogoče strokovne udarce ustrezno nadzorovati, kar je pri strokovnih metih težko. Bistvo strokovnosti udarca je nadzor moči, hitrosti in smeri udarca;
- drugi posamični ali skupinski prijemi so primeri dvigovanja ali prenosa oseb s kraja, na katerem s pasivnim ali aktivnim upiranjem ogrožajo lastno varnost, varnost drugih ljudi ali premoženja, ter potiskanje in razdvajanje skupine, ki s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja.

Pri tem gre v prvi vrsti za uporabo fizične sile, ki jo poznamo kot prisilno sredstvo, ki ga sme uporabiti policist. Ob dosledni uporabi pravil, ki veljajo za policiste, bi to pomenilo, da morajo tudi redarji najprej uporabiti strokovne prijeme, nato strokovne mete in strokovne udarce. To

za redarja pomeni, da mora, če je glede na okoliščine dopustno uporabiti različne oblike fizične sile, uporabiti najprej strokovni prijem in šele, ko ugotovi, da s strokovnimi prijemi ne bo dosegel zakonitega namena, lahko uporabi strokovne udarce in mete. To seveda velja samo takrat, ko redar uporabi fizično silo zato, da odvrne od sebe ali koga drugega istočasni protipravni napad.

Pred uporabo fizične sile mora redar skrbno in preudarno oceniti okoliščine in razloge za njeno uporabo ter opozoriti osebo, da se z upoštevanjem njegovih zahtev izogne posledicam. Redar je dolžan uporabljati fizično silo tudi tako, da z najmanjšimi posledicami doseže zakoniti namen, z uporabo pa mora prenehati takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bila fizična sila uporabljena, ali ob ugotovitvi, da zakonitega namena na ta način ni mogoče uresničiti. Če redar pri uporabi fizične sile osebo telesno poškoduje, je dolžan poskrbeti, da takšna oseba čim prej dobi medicinsko pomoč, o tem pa mora obvestiti vodjo mestnega redarstva in ravnati v skladu s 16. členom ZORed.

13.3 Sredstva za vklepanje in vezanje

Sredstva za vklepanje in vezanje lahko redar v skladu z drugim odstavkom 14. člena ZORed uporabi zoper osebo, ki jo sme v skladu tem zakonom zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti. Namen teh sredstev je, da se osebi oziroma kršitelju onemogoči ali omeji gibanje, prepreči beg, upiranje in napad ali samopoškodovanje. Uporaba sredstev za vklepanje in vezanje se uvršča med milejša prisilna sredstva, vendar se z njimi še vedno posega v osebno svobodo, dostojanstvo in integriteto osebe, proti kateri se uporablja tovrstna prisilna sredstva. Slednje redarja zavezuje, da uporablja sredstva za vklepanje in vezanje zakonito ter strokovno. Ta ukrep je časovno omejen do prihoda policije in na omejitev, da ne sme trajati več kot eno uro.

Med sredstva za vklepanje in vezanje lahko pri policistih štejemo lisice, plastično zatego, vrvico in druga primerna sredstva. Uporaba drugih primernih sredstev za vezanje je načeloma dovoljena samo, če policist nima pri sebi katerega od naštetih sredstev za vklepanje in vezanje. Druga sredstva, primerna za vezanje, so lahko hlačni ali drugi pas, kravata, primerne čvrste in raztegljive nogavice, čvrste in močne vezalke, gumijasti trak ali lepilni trak in druga primerna sredstva. Pri uporabi vseh sredstev za vklepanje in vezanje velja osnovno načelo, da je potrebno, kolikor je le mogoče, spoštovati človekovo dostojanstvo.

13.4 Plinski razpršilec

Ob upoštevanju določb 10. člena ZORed, ki določa uporabo »plinskega razpršilca« kot uporabo prisilnega sredstva, je potrebno poznati tudi določbe ZPol, ki v zvezi z navedenim prisilnim sredstvom določajo, da lahko plinski razpršilec policist uporabi, če ne more drugače obvladati upiranja osebe, ki ne izpolnjuje zakonitih ukazov, moti javni red, ali upiranja osebe, ki jo je treba prijeti, privedi ali ji odvzeti prostost, prav tako pa tudi, če mora odvrniti napad na osebe ali objekte, ki jih varuje, ali napad nase ali na koga drugega.

Za redarja pa ZORed v 14. členu določa, da lahko plinski razpršilec uporabi samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

Pravilnik o policijskih pooblastilih določa, da se za uporabo plinskega razpršilca šteje uporaba utekočinjenega plina ali drugega pršila, ki se ga uporabi tako, da se s pritiskom na sprožilec plinsko sredstvo ali pršilo sprosti. Pri tem je potrebno paziti, da je curek ali oblak plina usmerjen neposredno proti osebi zoper katero se ga uporablja. Pred uporabo plinskega razpršilca mora redar osebo na ustrezen način opozoriti, če to okoliščine dopuščajo.

Način uporabe plinskega razpršilca je določen z navodili proizvajalca, ki poleg načina uporabe predpisuje tudi ukrepe varnosti, nudenje prve pomoči in rok trajanja ter način

razgradnje plinskega sredstva. Obstaja več vrst plinskih razpršilcev, zato se mora redar pred njihovo uporabo prepričati, na kakšni osnovi razpršilec deluje, saj je delovanje plinskega razpršilca na poprovi osnovi popolnoma drugačno od plinskega razpršilca, ki deluje na osnovi solzilknega plina (npr. CS). V nadaljevanju je predstavljena uporaba plinskega razpršilca, ki deluje na osnovi organske oljnate smole iz kajenske in drugih vrst pekoče paprike (t.i. pepper spray). Plinski razpršilec povzroča vnetje, solzenje, takojšnje otekanje oči in sluznice v dihalnih poteh. Zaradi teh učinkov bo kršitelj oziroma storilec prisiljen opustiti napad, ki ga je izvajal pred tem. Po uporabi razpršilca oziroma takoj, ko okoliščine to dopuščajo, mora redar osebo odstraniti z nevarnega območja (prostora) in ji nuditi prvo pomoč. Učinke uporabe plinskega razpršilca se najučinkovitejše odpravi s sprejem za dekontaminacijo, če pa tega redar nima, pa je osebi potrebno sprati obraz in oči s hladno vodo. Učinek plinskega razpršilca preneha delovati po približno 30 minutah, če oči spiramo z vodo. Oči je potrebno izpirati izključno s čisto vodo.

13.5 Obveščanje o zadržanju in uporabi prisilnih sredstev

O izvedbi pooblastila zadržanja osebe in uporabi prisilnih sredstev mora redar napisati poročilo in ga predložiti v pregled vodji mestnega redarstva oziroma svojemu nadrejenemu ali osebi, ki jo ta pooblasti. Na podlagi izkušenj, ki jih ima policija pri pisanju tovrstnih poročil, je smiselno, da poročilo redarja o zadržanju in uporabi fizične sile vsebuje predvsem naslednje:

- datum, čas in kraj uporabe prisilnega sredstva oziroma odreditve zadržanja,
- vrsto uporabljenega prisilnega sredstva,
- podatke o oseb, proti kateri je bilo sredstvo uporabljeno,
- pooblastilo, ki ga je izvajal pred uporabo prisilnega sredstva oziroma zadržanja,
- vzrok in način uporabe prisilnega sredstva oziroma zadržanja,
- posledice uporabe prisilnega sredstva in
- druge okoliščine, ki so pomembne za oceno zakonitosti in strokovnosti uporabe prisilnega sredstva oziroma zadržanja.

V primeru, da je oseba, zoper katero je redar uporabil prisilno sredstvo, v postopku telesno poškodovana, ji mora redar nuditi nujno pomoč in ji v najkrajšem možnem času zagotoviti ustrezno medicinsko pomoč. V primeru, da je osebi med postopkom povzročena telesna poškodba ali smrt, je vodja mestnega redarstva dolžan takoj obvestiti župana.

V obvestilu županu mora vodja mestnega redarstva navesti podatke o osebi, razlogu, času in kraju zadržanja, uporabi prisilnega sredstva, vrste uporabljenega prisilnega sredstva ter podatke o drugih okoliščinah in dejstvih, ki so pomembni za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja redarja.

13.6 Ocenjevanje uporabe prisilnih sredstev

Na podlagi poročila ocenjuje zakonitost in strokovnost ravnanja redarja vodja mestnega redarstva. V primeru ugotovitve kršitve je dolžan sprožiti postopek za ugotavljanje odgovornosti. V primeru, da je uporaba prisilnih sredstev povzročila telesno poškodbo ali smrt ali je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam, oceno ravnanja redarja opravi komisija, ki jo imenuje župan. Župan mora imenovati neodvisno, največ petčlansko komisijo za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanj redarja. V komisiji morajo biti direktor občinske uprave MONM, predstavnik policije in predstavniki nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin.

Navedena komisija obravnava tudi pritožbe zoper delo MR MONM, lahko pa obravnava tudi druge primere uporabe prisilnih sredstev v postopkih MR MONM, kadar oceni, da je to potrebno. Komisija lahko k sodelovanju povabi tudi druge strokovnjake, če oceni, da je takšno sodelovanje potrebno in pomembno za odločitev v konkretnem primeru.

13.7 Odločanje o pritožbah zoper postopek redarjev

Posameznik, ki meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo dejanja redarja kršene njegove pravice ali svoboščine, se lahko v 30 dneh pritoži županu. Glede na ZORed mora župan takšno pritožbo proučiti in o ugotovitvah in ukrepih v 30 dneh pisno obvestiti tistega, ki je podal pritožbo.

13.8 Disciplinska in druga odgovornost redarjev

Pri svojem delu so redarji dolžni ravnati zakonito, strokovno, v skladu z ZORed in drugimi predpisi, ki urejajo njihovo delovno področje ter njihove pravice in dolžnosti oziroma pooblastila. V primeru nezakonitega in nestrokovnega dela lahko redarja ob disciplinski odgovornosti doleti tudi odškodninska oziroma materialna odgovornost in kazenska odgovornost, ki se ugotavlja v skladu s predpisi, ki urejajo to področje.

O disciplinskih kršitvah oziroma o disciplinski odgovornosti redarjev pa se odloča v disciplinskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja položaj javnih uslužbencev.

14. Sistem dela Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

14.1 Razpored in odprava na delo

Delo MR MONM se načrtuje s tedenskim razporedom dela, s katerim se konkretizira posamezne naloge redarja in območje njegovega delovanja.

Naloge se opravljajo v dveh izmenah v skladu s Pravilnikom o delovnem času v občinski upravi MONM, in sicer:

- med ponedeljkom in petkom dela dopoldanska izmena med 7:00 in 15:00 uro, popoldanska izmena pa med 11:00 in 19:00 uro,
- v soboto med 7:00 in 13:00 uro,
- nedelje in prazniki pa so dela prosti dnevi.

Delavnik se prilagaja skladno z varnostno problematiko in naloženimi nalogami ter odredbami župana MONM.

Redarji MR MONM imajo pred nastopom službe odpravo na delo. Na odpravi se določi oziroma konkretizira naloge, ki jih mora posamezni redar opraviti določenega dne. Prav tako se za vsakega posameznega redarja določijo območja nadzora in se ga seznanijo s posebnostmi na njih. Območja nadzora so razdeljena na cone, ki zajemajo posamezne sklope ulic ali zaokrožena območja.

Način dela redarjev je tudi intervencijski, kar pomeni, da reagirajo na podlagi obvestil občanov in pristojnih organov in služb, kjer gre predvsem za izvajanje pooblastil, ki jih redar ima. Seveda pa redarji izvajajo svoje naloge na podlagi delovnih nalog in lastne zaznave kršitev, za katere so pristojni. Prav slednje pa se največkrat nanaša na izdajanje obvestil o prekršku.

14.2 Naloge v zvezi s prekrškovnim postopkom

Naloge v zvezi s prekrškovnim postopkom so vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku (odločbe, sklepi, pozivi ipd.) in vodenje predpisanih evidenc o izrečenih ukrepih v zvezi s prekrškovnim postopkom.

15. Sodelovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto s Policijsko postajo Novo mesto

MR MONM že po naravi dela ter glede na svoja pooblastila in obseg nalog sodeluje s PP Novo mesto. Sodelovanje je nujno potrebno zaradi celovitega zagotavljanja varnosti na območju MONM in ne nazadnje tudi zato, ker je Novo mesto prestolnica Dolenjske, hkrati pa tudi pomembno zdravstveno, rekreacijsko in turistično središče.

Prav zaradi tega je skrb za varnost in kakovost življenja ter dela občanov in skrb za dvig stopnje varnosti javnega prostora v mestu tako pomembna, da je na področju zagotavljanja varnosti nujno potrebno usklajeno delovanje vseh varnostnih subjektov, ki v MONM skrbijo za javno varnost in javni red.

Sodelovanje s PP Novo mesto, ki delujejo na območju MONM in sodelovanje s policisti na terenu je opredeljeno v 11. poglavju tega OPV MONM, v katerem so naloge MR MONM opredeljene glede na vrsto in obseg nalog. Pri tem je sodelovanje s PP Novo mesto (policisti) opredeljeno zelo konkretno po posameznih vsebinskih področjih, in sicer za:

- naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih,
- naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- naloge vzdrževanja javnega reda in miru,
- naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj,
- naloge na področju varstva okolja in
- za druge naloge MR MONM.

Pri tem je v navedenem poglavju sodelovanje opredeljeno tudi prostorsko (v naseljih, na javnih poteh, zgradbah ter objektih naravne in kulturne dediščine ...) in časovno (prazniki, vnaprej načrtovane velike prireditve, ob načrtovanih akcijah s policijo ...). Časovno in prostorsko sodelovanje pa se načrtuje tudi sproti glede na varnostne potrebe, izhajajoče iz konkretnih varnostnih razmer.

16. Sodelovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto z občinskimi redarstvi sosednjih občin

ZORed in drugi predpisi, ki redarstvom ter redarjem določajo pravice in dolžnosti oziroma pooblastila ter jim nalagajo določene obveznosti, temeljijo na predpostavki, da je zagotavljanje javne varnosti in javnega reda na območju občine ne le skrb redarstva in drugih organov in služb občine, temveč tudi države z njenimi organi in službami.

Prav zaradi tega je zakon zelo jasen glede razmejevanja pristojnosti med redarstvi in drugimi državnimi in lokalnimi organi ter službami, ki v okviru svojih pristojnosti izvajajo varnostne naloge. Zato so tudi v OPV MONM zajeti nekateri dogovori o sodelovanju med naštetimi organi.

Zelo pomembno pa je sodelovanje MR MONM z občinskimi redarstvi in občinskimi redarji sosednjih občin. To sodelovanje je izredno pomembno pri zagotavljanju javne varnosti in javnega reda, saj ogrožanje varnosti ljudi in premoženja, varnosti cestnega prometa, varnosti javnega reda in miru ter varnosti drugih vrednot ne pozna državnih meja, kaj šele občinskih meja.

Zato je zelo pomembno, da sosednje občine in MONM samostojno in preko MR MONM vzpostavijo takšno sodelovanje med občinami in redarstvi, ki zagotavlja uspešno

zoperstavljanje vsem oblikam ogrožanja javne varnosti in javnega reda na tem širšem območju in na mejnih območjih občin. To sodelovanje mora temeljiti predvsem na:

- medsebojnem obveščanju o vseh varnostno zanimivih informacijah, ki so iz varnostnega vidika pomembne za posamezne občine,
- medsebojni izmenjavi podatkov, ki so pomembni za javno varnost in javni red v posamezni občini,
- medsebojnih delovnih srečanjih in sestankih, kjer se lahko oblikuje skupna varnostna politika pri zagotavljanju varnosti na mejnih območjih in področjih, ki so skupnega pomena
- skupnih varnostnih akcijah, intervencijah in medsebojnem sodelovanju pri obravnavi konkretnih varnostnih problemov in
- drugih oblikah sodelovanja in konkretnem operativnem delu.

Ne glede na navedeno MR MONM sklene pisni dogovor o sodelovanju z občinskimi redarstvi sosednjih občin.

17. Povezanost Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto z Operativno komunikacijskim centrom Policijske uprave Novo mesto in z Regijskim centrom za obveščanje

V skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami sta pristojna organa MONM na področju zaščite, reševanja in pomoči, župan MONM in poveljnik civilne zaščite MONM.

V skladu s Statutom MO Novo mesto, Odlokom o organizaciji, ustanavljanju in delovanju zaščite in reševanja v Mestni občini Novo mesto (Uradni list RS, št. 56/1996) ter Navodilom o obveščanju odgovornih oseb in Navodilom o aktiviranju sil ZRP v MO Novo mesto št. 820-01-35/2005 z dne 23.11.2005, je določen način obveščanja pristojnih organov MO Novo mesto na področju zaščite in reševanja.

Obveščanje občinskih organov ob naravnih in drugih nesrečah poteka preko Regijskega centra za obveščanje Novo mesto (v nadaljevanju: ReCO), ki ob sprejemu obvestila takoj obvešča poklicno gasilsko enoto GRC Novo mesto, po oceni situacije in v skladu z navodilom o obveščanju odgovornih oseb, operativec ReCO obvešča strokovnega sodelavca za ZRP na MO Novo mesto, ta naprej župana in direktorja, oz. poveljnika CZ. Operativec v ReCO Novo mesto ima direktno povezavo z operativno komunikativnim centrom PP Novo mesto in se medsebojno usklajujeta in dopolnjujeta glede vseh informacij in intervencij.

Odgovorno osebo za zaščito, reševanje in obrambne priprave na MO Novo mesto je praviloma potrebno obvestiti o vseh večjih požarih in drugih nesrečah, pri katerih:

- je potrebno posredovanje treh ali več enot javnih gasilskih služb,
- je ali bi utegnil biti potreben umik ljudi iz objekta,
- je prišlo do poškodbe pripadnika katerekoli reševalne službe,
- je potrebna evakuacija in namestitev ljudi,
- je potrebno zagotavljati osnovne življenjske pogoje,
- je potrebno alarmiranje ogroženih ljudi ali je to bilo izvedeno,
- je požar v javnih objektih (vzgoja, izobraževanje, zdravstvo, uprava, objekti z velikim številom ljudi),
- v drugih primerih pa, če tako ocenita Republiški center za obveščanje ali Gasilska brigada Novo mesto.

V primeru dvoma, ali je osebo, zadolžena za zaščito, reševanje in civilno obrambo na MONM potrebno obvestiti ali ne, se obveščanje izvede.

18. Sodelovanje Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto v občinskem sistemu zaščite in reševanja

Osnovno načelo sodelovanja vseh organov občinske uprave MONM v sistemu zaščite in reševanja je, da le-ti opravljajo enake naloge, kot je to določeno z Odlokom o organizaciji in delovnem področju občinske uprave MONM. Iz tega izhaja, da mora MR MONM v primeru naravnih in drugih nesreč skrbeti za javno varnost in javni red, in sicer:

- vzpostavljati javni red in mir,
- zagotavljati varen in neoviran cestni promet,
- zagotavljati varovanje javnega premoženja in
- sodelovati pri zbiranju informacij o posledicah oziroma vzpostavljanju ocene posledic nesreče takoj po nesreči.

V primeru naravnih nesreč in ob izrednih razmerah, MR MONM ukrepa v skladu z navodili in smernicami, ki jih določi župan.

19. Načini sodelovanja redarjev Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto in zasebnih varnostnikov zasebnih varnostnih služb

Zasebno varovanje je varovanje ljudi in premoženja, ki ga ne zagotavlja država in ga kot pridobitno gospodarsko dejavnost opravljajo gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki oziroma zasebne varnostne službe, ki so registrirane za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja v skladu z zakonom, ki ureja zasebno varovanje in zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

Zasebno varovanje se kot dejavnost lahko opravlja v naslednjih oblikah:

- varovanje oseb,
- varovanje ljudi in premoženja,
- prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk,
- varovanje javnih zbiranj,
- upravljanje z varnostno-nadzornim centrom,
- načrtovanje varnostnih sistemov in
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja.

Naštete dejavnosti, ki so določene glede na osnovne storitve v dejavnosti zasebnega varovanja in so primerljive s tujimi zakonodajami, dejansko predstavljajo temeljne oblike zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji.

Zaradi narave svojega dela, predvsem interventnih patrulj varnostnikov (prisotnost v okolju, kjer prihaja do deviantnih pojavov v dnevnem in nočnem času ter ob dela prostih dneh, hitra mobilnost, kvalitetna in stalna komunikacijska povezanost s svojim varnostno-nadzornim centrom, strokovna usposobljenost in sposobnost zaznavanja dogodkov, uporaba sile itd.), lahko varnostniki tudi veliko prispevajo k večji varnosti v MONM. Ne da lahko, varnostniki tudi v resnici s svojo navzočnostjo ob varovanju pomembnih objektov, zgradb, gospodarskih družb in drugih organov in organizacij pomembno prispevajo k večji varnosti v MONM. Obenem pa zasebne varnostne službe varujejo tudi zelo pomembne objekte MONM in objekte, ki so v upravljanju MONM.

V MONM je tudi nekaj gospodarskih družb, kjer je v skladu z 59. členom Zakona o zasebnem varovanju in Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja tudi obvezno organizirati službo varovanja. Pri varovanju teh objektov je še kako pomembno tudi neposredno sodelovanje ne le med policijo in zasebnimi varnostnimi službami, temveč tudi sodelovanje z MR MONM oziroma njihovimi redarji.

Seveda pa poteka sodelovanje predvsem na klasičen način tako, da zasebni varnostniki o zaznavah ogrožanj javne varnosti in javnega reda na območju MONM pravočasno obveščajo policijo, po potrebi pa tudi MR MONM.

Seveda pa lahko zasebni varnostniki ukrepajo tudi samostojno zunaj njihovega varovanega območja v smislu »državlanske aretacije« – odvzema prostosti pri zalotitvi oseb pri storitvi kaznivega dejanja, za katere se storilce preganja po uradni dolžnosti (160. člen Zakona o kazenskem postopku).

20. Strokovna pomoč ministrstva za notranje zadeve

Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti daje v skladu z 8. členom ZORed Ministrstvo za notranje zadeve.

Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti daje Ministrstvo za notranje zadeve na naslednjih segmentih priprave in izvajanja OPV:

- usmerjanje pri pripravi ocen varnostnih razmer oziroma ocen ogroženosti in varnostnih tveganj ter oblikovanja varnostnih potreb MONM,
- usklajevanje občinskih odlokov z novim zakonom,
- uporaba prisilnih sredstev,
- sodelovanje med občinskimi redarji in policisti,
- sodelovanje med občinskimi redarji in varnostniki,
- strokovna pomoč pri organiziranju usposabljanja občinskih redarjev,
- vključevanje v predavanja in vaje v okviru programa usposabljanja vodij občinskih redarstev in občinskih redarjev,
- opozarjanje na napake in pomanjkljivosti,
- načini nadziranja občinskega redarstva.

Navedena strokovna pomoč se lahko izvede v obliki strokovnih predavanj ter odgovorov na ustna vprašanja in v obliki strokovnih pregledov OPV.

Ob tem ZORed v 7. členu določa tudi uskladitev občinskih programov s predpisi, programskimi dokumenti Ministrstva za notranje zadeve in policije na področju javne varnosti ter s potrebami varnosti v občini. V drugem odstavku istega člena pa je določeno, da za uskladitev občinskih programov ter za zagotovitev rednega medsebojnega sodelovanja občinskega redarstva in policije skrbita župan in vodja organizacijske enote policije, pristojne za območje občine.

V operativnem smislu pa to pomeni, da morata pri zagotavljanju javne varnosti in javnega reda v MONM sodelovati MR MONM in PP Novo mesto. Zato mora biti med obema organoma vzpostavljena ustrezna komunikacija. Tako mora komunikacija potekati na:

- *lokalni ravni:*
 - komunikacija znotraj MR MONM,
 - komunikacija med MR MONM in organi MONM,
 - komunikacija med MR MONM in sosednjimi ter drugimi redarstvi,
 - komunikacija med MR MONM in PP Novo mesto,
 - komunikacija med MR MONM in inšpekcijami,
 - komunikacija med MR MONM in zasebnimi varnostnimi službami in
 - komunikacija med MR MONM in drugimi službami (izvajalci javnih služb, izvajalci javne gasilske službe, štabi Civilne zaščite, dežurne službe javnih podjetij ipd.)
- *državni ravni:*
 - komunikacija med MR MONM, ministrstvi in drugimi institucijami ter službami (Ministrstvo za notranje zadeve, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Ministrstvo za promet).

Sodelovanje in komunikacija pomenita predvsem to, da MR MONM pri opravljanju svojega dela z naštetimi službami izmenjuje strokovna mnenja, stališča, predlaga izvedbo skupnih akcij na terenu, se odziva na pobude za izvedbo akcij, analizira skupno varnostno problematiko in drugo problematiko ter podobno.

21. Administracija in vodenje evidenc

V Občinskem inšpektoratu, torej organu, v katerega sodi MR MONM, administracija in pooblaščenec uradne osebe vodijo evidence, ki jih predpisuje zakonodaja. Evidence se vodijo v elektronski obliki v informacijskem sistemu MR MONM, in sicer:

- evidence po Zakonu o prekrških (vpisniki) in
- evidence po Zakonu o občinskem redarstvu (po sprejemu OPV).

22. Informacijski sistem Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

MR MONM uporablja pri svojem delovanju dva povezana informacijska sistema:

- za shranjevanje in obdelavo podatkov o prekrških in
- za zajem podatkov o prekrških na terenu.

Oba sistema sta usklajena s trenutno veljavno zakonodajo s področja prekrškov kot tudi z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

23. Interno nadzorstvo nad izvajanjem nalog Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Interno nadzorstvo nad izvajanjem nalog MR MONM je določeno v Odloku o organizaciji in delovnem področju občinske uprave MONM. Vodja MR, kot notranje organizacijske enote znotraj Občinskega organa v sestavi občinske uprave MONM, je odgovoren za delo MR direktorju občinske uprave MONM in županu, hkrati pa vodja MR MONM opravlja notranji nadzor nad delom redarjev.

Notranja revizija lahko po pooblastilu župana izvaja nadzorstvo nad poslovanjem in delom MR MONM in izdela poročilo o morebitnih nepravilnostih in tveganjih, ki jih mora vodja odpraviti v določenem roku z izdelavo odzivnega poročila. V ZORed so določene tudi neposredne pristojnosti župana pri oceni zakonitosti in strokovnosti ravnanja MR MONM, kakor tudi pri obravnavanju pritožbe nad delom redarja, ko posameznik meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo dejanja redarja kršene njegove pravice ali svoboščine.

24. Inšpekcijsko in drugo upravno-strokovno nadzorstvo nad delom Mestnega redarstva Mestne občine Novo mesto

Inšpekcijsko nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev pri izvajanju ZORed opravlja Ministrstvo za notranje zadeve (1. odstavek 30. člena). To nadzorstvo, glede na 2. člen ZORed, opravlja Ministrstvo za notranje zadeve tudi nad mestnim in medobčinskim redarstvom.

Glede nadzorstva nad zakonitostjo izvajanja posameznih pooblastil občinskega redarstva oziroma občinskih redarjev (opozorilo, varnostni pregled, zaseg predmetov in uporaba prisilnih sredstev) je pristojen organ, ki ga določa zakon, s katerim so pooblastila določena. To določa 2. odstavek 30. člena ZORed. Za ta pooblastila in uporabo prisilnih sredstev pa ZORed v 2. odstavku 10. člena določa, da se za uporabo teh sredstev in pooblastil uporabljajo določbe ZPol in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov. Za nadzorstvo nad zakonitostjo izvajanja in uporabo redarskih pooblastil je pristojno Ministrstvo za notranje zadeve.

Nadzorstvo nad zakonitostjo v zvezi s prekrški, ki so določeni v ZORed, pa je v pristojnosti inšpekcije za notranje zadeve (Inšpektorat RS za notranje zadeve).

ZORed v 31. členu določa, da je za nadzorstvo nad izvajanjem nalog občinskega redarstva, določenih z občinskimi predpisi, pristojen župan.

25. Zaključek

OPV MONM ima glede na določbe ZORed značaj dokumenta trajne narave. To pomeni, da upošteva potrebo po trajnosti, zato ga je treba dosledno izvajati od dneva njegovega sprejema. Župan MONM najmanj enkrat letno oceni izvajanje OPV MONM, zato je tudi omogočeno obdobjno ocenjevanje njegovega izvajanja oziroma merjenje rezultatov. Ocenjevanje izvajanja OPV MONM omogoča ovrednotenje vsebinskih, operativnih, organizacijskih, finančnih in drugih ukrepov za zagotavljanje javne varnosti in javnega reda v MONM.

Ocenjevanje OPV MONM poteka tako, da se dosledno preverja izpolnjevanje ukrepov, ki so opredeljeni za doseg konkretnega cilja, opredeljenega v OPV MONM. Tak način ocenjevanja se zagotovi z izdelavo polletnih in letnih poročil o delu MR MONM.

OPV MONM se glede na novonastale varnostne razmere v MONM sproti dopolnjuje in spreminja. Odgovorna oseba v primeru spremenjenih varnostnih razmer v MONM ustrezno spremeni in dopolni oceno varnostnih razmer, ki jo sprejme župan MONM. Spremembe, dopolnitve in nove priloge OPV MONM sprejmejo pristojni organi MONM. Ustrezna in temeljita ocena varnostnih razmer je podlaga za opredelitev obsega in vrste nalog MR MONM.

MR MONM bo v prihodnje usmerjeno v preprečevanje in odkrivanje kršitev, ki pomenijo večjo nevarnost za javni red in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje.